

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK MUSİKİSİ ANASANAT DALI
TÜRK MUSİKİSİ PROGRAMI**

**ORFF-SCHULWERK YAKLAŞIMLARI İLE HALK OYUNLARI
ÖĞRETİMİNE BİR MODEL ÖNERİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Şeyma ÖZCAN**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZDEMİR**

**İSTANBUL
Temmuz 2022**

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK MUSİKİSİ ANASANAT DALI
TÜRK MUSİKİSİ PROGRAMI**

**ORFF-SCHULWERK YAKLAŞIMLARI İLE HALK OYUNLARI
ÖĞRETİMİNE BİR MODEL ÖNERİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Şeyma ÖZCAN**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZDEMİR**

**İSTANBUL
Temmuz 2022**

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Türk Musiki Anasanat Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Şeyma ÖZCAN tarafından hazırlanan **“Orff-Schulwerk Yaklaşımları ile Halk Oyunları Öğretimine Bir Model Önerisi”** konulu çalışması jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: __/07/2022

Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu:

İmza

Jüri Üyesi : Tez Danışmanı Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZDEMİR
Haliç Üniversitesi

Jüri Üyesi :

Jüri Üyesi :

Jüri Üyesi :

Jüri Üyesi :

Bu tez yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hatice YORULMAZ
Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdür

İNTİHAL RAPORU

___/07/2022

TEZ ETİK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Orff-Schulwerk Yaklaşımları ile Halk Oyunları Öğretimine Bir Model Önerisi” başlıklı bu çalışmayı danışmanım Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZDEMİR’in sorumluluğunda tamamladığımı, verileri kendim topladığımı, analizleri konu ile ilgili paket programlar vasıtasıyla yaptığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

Şeyma ÖZCAN

ÖNSÖZ

Tez çalışmamın hazırlanmasında yardım ve ilgilerinden dolayı danışmanım Sayın Doç. Dr. Mehmet Ali Özdemir ve eşi Sevim Özdemir'e desteklerinden dolayı sonsuz teşekkür ederim. Uygulama çalışmalarının yapıldığı model okul olan Sait Çiftçi İlk Öğretim okulu öğretmenleri ve velilerine en büyük katkıyı sağlayan değerli öğrencilere tek tek teşekkür ederim.

Temmuz, 2022

Şeyma ÖZCAN

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ ETİK BEYANI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR.....	v
RESİM LİSTESİ.....	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. Türkiye’de Halk Oyunları Eğitimi.....	4
2. GENEL BİLGİLER.....	6
2.1. Problem Durumu	6
2.2. Alt Problemler	7
2.2.1. Dil	7
2.2.2. Ritim	8
2.2.3. Seslendirme	8
2.2.4. Hareket.....	8
2.2.5. Çalgı.....	9
2.2.6. Doğaçlama	9
2.2.7. Dans	9
2.3. Denenceler / Hipotezler.....	10
2.3.1. Dil	10
2.3.2. Ritim	10
2.3.3. Seslendirme	10
2.3.4. Hareket.....	11
2.3.5. Çalgı.....	11
2.3.6. Doğaçlama	12
2.3.7. Dans	12
2.4. Sayıtlılar	12
2.5. Tanımlar	13
2.6. Orff-Schulwerk.....	13
2.6.1. Orff Schulwerk Nasıl Ortaya Çıktı?	13
2.6.2. Orff Çalgıları.....	14
2.6.3. Halk Oyunları.....	23
2.6.3.1. Ördek Oyunu.....	24
2.6.3.2. Ali Paşa Oyunu	24
2.6.3.3. Toycular Oyunu	25
2.6.3.4. Derule Oyunu.....	25

2.7. Sınırlamalar	25
3. İLGİLİ KAYNAKLAR.....	27
4. ARAŞTIRMADA KULLANILAN YÖNTEMLER.....	30
4.1. Deneysel Yöntem.....	30
4.1.1. Sontest Kontrol Grupları Modeli.....	30
4.1.2. Zaman Serisi/Dizisi Modeli (Tek Grup Modeli).....	30
4.2. Araştırma Evreni.....	31
4.3. Araştırmanın Örneklemi.....	31
4.4. Verilerin Toplanması/ Veri Toplama Araçları	31
4.4.1. Kontrol Grubu Gözlem Formu	31
4.4.2. Deney Grubu ile Yapılan Çalışma ve Gözlem Formu.....	32
4.5. Verilerin Çözümlemesi	33
4.5.1. Geleneksel Öğretim Yaklaşımı Gözlem Formu	33
4.5.2. Deney Grubu Gözlem Formları:	39
4.5.2.1. Deney Grubu Gözlem Formu: (Bolu Ördek Oyunu)	40
4.5.2.2. Deney Grubu Gözlem Formu: (Ali Paşa Oyunu).....	45
4.5.2.3. Deney Grubu Değerlendirme Formu: (Toycular Oyunu).....	50
4.5.2.4. Deney Grubu Değerlendirme Formu: (Derule Oyunu)	55
5. BULGULAR.....	61
5.1. Bulgular ve Denencelerin Test Edilmesi.....	61
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	63
6.1. Sonuçlar.....	63
6.2. Öneriler	64
KAYNAKÇA.....	66
EKLER.....	70

KISALTMALAR

GHOÖ	: Geleneksel Halk Oyunları Öğretimi
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OS	: Orff-Schulwerk
THO	: Türk Halk Oyunları
TMDK	: Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
UÖ	: Usta Öğreticiler

RESİM LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Resim 2.1. Soprano Ksilofon	14
Resim 2.2. Alto Ksilofon	14
Resim 2.3. Bas Ksilofon	15
Resim 2.4. Soprano Metalofon	15
Resim 2.5. Alto Metalofon	15
Resim 2.6. Bas Metalofon.....	16
Resim 2.7. Soprano Glockenspiel	16
Resim 2.8. Alto Glockenspiel	16
Resim 2.9. Tenor Glockenspiel.....	17
Resim 2.10. Tahta Çubuk (Claves)	17
Resim 2.11. Kastanyet	17
Resim 2.12. Guiro	18
Resim 2.13. Marakas	18
Resim 2.14. Ritim Çubukları	18
Resim 2.15. Tapınak Blokları	19
Resim 2.16. Çelik Üçgen	19
Resim 2.17. Agogo	19
Resim 2.18. Cabasa	20
Resim 2.19. Cowbell	20
Resim 2.20. Finger Cymbals.....	20
Resim 2.21. Sleigh Bells:(Çıngırak).....	21
Resim 2.22. Vibra-Slap	21
Resim 2.23. Def/Tef (Tamburin).....	21
Resim 2.24. Bongo	22
Resim 2.25. CongoDrum	22
Resim 2.26. Davul.....	22
Resim 2.27. Darbuka	23
Resim 2.28. Timpani	23

ÖZET

ORFF-SCHULWERK YAKLAŞIMLARI İLE HALK OYUNLARI ÖĞRETİMİNE BİR MODEL ÖNERİSİ

Ülkemizde Türk halk oyunlarının öğretim süreçleri belli bir metoda dayandırılmadan, geleneksel öğretim yaklaşımları çerçevesinde yürütülmektedir. Geçmişten günümüze kadar bir kaynak araştırılması yapıldığında, Türk halk oyunları öğretimi ile ilgili akademik çalışmaların yetersizliği göze çarpmaktadır. Bu alanda ciddi anlamda bir öğretim modelinin oluşturulmaması olmasından hareketle bu alanda araştırma yapmayı uygun bulduk.

Orff Schulwerk yaklaşımı uzun yıllardır bilinmektedir. Elementer düzeyde müzik ve dans pedagojisi eğitime farklı disiplinler ile pedagojik fikirler sunarak yaklaşımın değişik kültürlere uyarlanmasına da olanak sağlar. Orff Schulwerk kendine has ilkeleri ile çocukların kişisel gelişimlerine olumlu etkiler sağlayarak güven, başarı, sorumluluk gibi duyguları kazandıran bir yaklaşımdır. Son yıllarda akademik alanda ön plana çıkmakta olan bu yaklaşımla halk oyunlarının öğretilbileceği hipotezinden hareket ederek araştırmamızı oluşturduk.

Milli Eğitime Bakanlığına (MEB) bağlı Sait Çiftçi ilköğretim okulunda 6/10 yaş grubundan 10 öğrenci ile 2021/2022 eğitim öğretim yılında model okulunda uygulanması yaptık. Seçilen model öğrenciler ile uygulamalar bir plan dahilinde sürdürdüğümüz çalışmamız sonucunda problemimize çözüm üretebildik.

Gözlemler sonucunda Orff Schulwerk Yaklaşımları ile Türk halk oyunları öğretimine bir model olarak uygulanan oyunların öğretiminde uygulanan modelin çocuklar üzerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Ezbere dayalı olmayan kalıcı bir öğrenme ortamı sağladığı görülmüştür. Araştırmada kullanılmak üzere seçilen halk oyunları örnekleri, Orff Schulwerk yaklaşımının temel ilkelerinden dil, ritim, hareket, seslendirme, çalgı, doğaçlama ve dans ile uyarlanarak ders planları yapılmıştır. Çocukların sadece hareketleri öğrendiği bir ders olarak değil, kendi kültürlerini ve oyunlarını yöre bazında öğrendikleri ve kavradıkları, farklı bölgeden oyunlar ile örnekler sunularak çocukların ritmik olarak türküyü ve oyunu kalıcı olarak öğrenmesi sağlanmaktadır.

Ayrıca MEB tarafından görevlendirilen halk oyunları usta öğreticisinin de dersleri hem video hem de gözlem raporları ile kayıt altına alınmıştır. Derslerde öğrenme ortamının elverişli olmayışından materyal eksikliğinden, mekânın yetersizliği ve ekonomik yetersizliklerden dolayı çalgı eğitimi ya da canlı müzik ile eğitim ortamı sağlanamadığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte geleneksel öğretim yaklaşımı kullanıldığı için, çocukların derse yüzde yüz katılmadığı, oyunları öğrenirken bazı çocukların isteksiz olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Model, Orff Schulwerk, Türk Halk Oyunları.*

ABSTRACT

ORFF-SCHULWERK APPROACHES A MODEL PROPOSAL IN FOLK DANCE TEACHING

In our country, the teaching processes of Turkish folk dances are carried out within the framework of traditional teaching approaches, without relying on a certain method. When a source is researched from the past to the present, the inadequacy of academic studies on teaching Turkish folk dances is striking. Considering that a serious teaching model has not been established in this area, we have found it appropriate to conduct research in this area.

The Orff Schulwerk approach has been known for many years. It also provides the opportunity to adapt the approach to different cultures by presenting different disciplines and pedagogical ideas to music and dance pedagogy education at the elementary level. Orff Schulwerk is an approach that provides positive effects on the personal development of children with its unique principles and brings feelings such as confidence, success and responsibility. We created our research based on the hypothesis that folk dances can be taught with this approach, which has come to the fore in the academic field in recent years.

We implemented it in the model school in the 2021/2022 academic year with 10 students from the age group of 6/10 in Sait Çiftçi primary school affiliated to the Ministry of National Education (MEB). We were able to produce a solution to our problem as a result of our work with the selected model students and practices within a plan.

As a result of the observations, it has been revealed that the model applied in the teaching of the plays, which is applied as a model to the teaching of Turkish folk dances with Orff Schulwerk Approaches, is effective on children. It has been seen that it provides a permanent learning environment that is not based on rote. Lesson plans were made by adapting the examples of folk dances selected to be used in the research with language, rhythm, movement, vocalization, instrument, improvisation and dance, which are the basic principles of the Orff Schulwerk approach. It is ensured that children learn the folk song and the game permanently, rhythmically, by presenting examples from different regions, where they learn and comprehend their own culture and games on a regional basis, not just as a lesson in which they learn the movements.

In addition, the lessons of the folk dance master trainer appointed by the Ministry of National Education were recorded with both video and observation reports. It has been observed that an educational environment cannot be provided with instrument training or live music due to the inadequacy of the learning environment in the lessons, the lack of materials, the inadequacy of the space and economic inadequacies. However, since the traditional teaching approach was used, it was observed that the children could not attend the lesson 100% and some children were reluctant to learn the games.

Keywords: *Model, Orff Schulwerk, Turkish Folk Dances.*

1. GİRİŞ

Ülkemizde cumhuriyetin kurulması ile birlikte Halk Müziği derlemeleriyle başlayan çalışmalar birçok Halk Oyunu ezgisini de ortaya çıkartmıştır. Bu durum bir yandan da halk oyunlarının derlenmesi sürecini güdeme getirmiş ve farklı “Kültür Coğrafyalarında”- “Yörelerde” birçok halk oyununun derlenerek yaygınlaşması için bir başlangıç olmuştur. Ancak, Halk Oyunlarının öğretimi ile ilgili gerekli çalışmanın veya çalışmaların yapılmadığı/yapılamadığı o dönem açısından anlayışla karşılanabilir durumdadır. Henüz yeni olan bu alanda yetişmiş insan gücünün olmaması, eğitim/öğretim programlarının bulunmaması, o dönem açısından önemli etkenler olarak düşünülebilir.

Sürecin devamında, özellikle “Köy Enstitüleri”nin kurulması ile bu okulların programlarında “Beden Eğitimi” dersleri “Ulusal Oyunlar, Jimnastik Ve Spor” olarak tanımlanmıştı (Kocabaş, 2017), bu konuyu şöyle aktarmaktadır: ...*“Ulusal oyunlar gereksinmelere göre hazırlanan çalışma programlarıyla, sınıflara sırayla gösterilecek ve öğretilecektir. Önce enstitü bölgesi içindeki köylerde yaşamakta olan ulusal oyunları öğrenciler iyice öğrendikten sonra öteki enstitülerdeki oyunların öğretilmesi sağlanacaktır. Oyunların tüm öğrenciler tarafından oynanması yoluyla onlarda ulusal duygu ve hareket eğitiminin kökleşmesi, ritm estetiğinin kazandırılması, eğlenme zevk ve coşkusunun aşılması sağlanacaktır. Toplumda neşe yaratacak bu alışkanlıkların enstitülerde gelişerek öğretmen adayları yoluyla köy toplumuna yeniden götürülmesi amaçlanacaktır. Oyunların öğrencilere tam anlamıyla teknik ve estetik olarak öğretilmesi için iyi bilen öğrenci ve öğretmenlerden, köylerin ünlü oyuncularından yararlanılacak, kendi yöresinin oyunları kadar öteki enstitü oyunlarının da öğrenilmesi için yetişmiş oyuncular enstitülerce çağrılacaktır.”* (Kocabaş, 2017).

Sonraki yıllarda yurt genelinde yaygınlık kazanan halk oyunları için resmi ve özel kuruluşlar “Halk Oyunları Yarışmaları” yaparak, oyunların geniş kitleler tarafından öğrenilmesini, izlenmesini sağlamış ve yıllarca gündemde tutabilmiş, yaşatmıştır.

Geçen süreçlerde kurumsal yapıların işe katılması ile (Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı... gibi) halk oyunları, eğitim/ öğretim süreçlerine katılarak, birçok bireyin öğrenmesine ve yetişmesine olanak sağlamıştır. 1975 yılında Kültür Bakanlığı önemli bir adım atarak, “Devlet Halk Dansları Topluluğu”nu kurmuş ve halk oyunlarının bir sahne sanatı olarak sunulabilirliğini ortaya koymuştur.

Halk oyunlarının eğitim ve eğlence işlevleri konusunda yaptığı yüksek lisans araştırmasında Suna Kakıcı şunları aktarmaktadır:

“Eski toplumlarda olduğu gibi günümüzde de oyunun önemli bir işlevi eğitim alanında görülmektedir. Eğitim aracılığıyla kültürü gelecek kuşaklara aktaran toplumlar ulusal kimliklerinin sürekliliğine hizmet ederler. Kişisel belleklerinin gelişebileceği gibi kültürel belleklerinin de gelişmesine zemin hazırlayan halk dansları (oyunlar) toplumda bireylere karar verme mekanizması kazandırır. “Eğitim oyun tekniği yardımı ile ilgi çekici nitelik kazanır, yeni kelimelerin öğretilmesi, hatalı çalışma alışkanlıklarının düzeltilmesi, akılda tutma oranının ve süresinin uzatılması sağlanabilir. Bu tekniğin uygulanışı diğer tekniklere oranla daha çok dikkat, yaratıcılık, hayal gücü, espri yeteneği ve sentez gücü gerektirir.” (Bilen, 1996).

Eğitim; bireylerin kültürlenmelerine, toplumsallaşmalarına ve üretkenleşmelerine yardımcı olmaktadır. İnsanlar yüzyıllarca, öğrenip edindikleri bilgileri kendinden sonraki kuşaklara aktararak toplumun gelişimini ve sürekliliğini gelenekselleşen eğitim aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Göçebe kültürünün izlerini taşıyan toplumlarda okuma yazma geleneğinden çok sözel ve hareketin hâkim olduğu gelenek öğeleri kalıcılığını uzun süre korur. Bireysel ve toplumsal eğitimin gerçekleştirilmesinde sözel kültür daha etkilidir (Kakıcı, 2015).

Halk oyunların eğitim işlevi iki yönlü görünmektedir. Birincisi; oyunu oynayan (icra eden) bireyin bedensel, kültürel eğitimi, ikincisi ise oynayan ve izleyen bir bütün olarak kültürel boyutudur (Güven, 2014). Bedensel işlevde oyun sayesinde vücut sağlığı korunurken diğer taraftan bireyin bedensel ve manevi ruh halide dinginlik kazanır. Oynanan oyunlar sırasında çıkarılan sesler, bağırımlar oyuncunun oyundan aldığı doyumunu, zevki göstermektedir. Bu duyguları yaşayan birey oynamaya karşı olumlu tutumlar beslemektedir. Çeşitli töre ve törenler nedeniyle bir araya gelen bireyler oyun aracılığıyla bir birleriyle daha da yakınlaşarak toplumsallaşmaktadırlar. Çünkü birey her zaman aynı zevki yaşamak, beğenilmek, alkışlanmak vb. gibi duygularının doyumunu için oynamayı yeğleyecektir. Bu süreklilik ise bireyin içine kapanmışlığın sığığını aşarak, ait olduğu toplumun bir üyesi olarak bireyi toplumsal

paylaşımına sevk edecektir. Bu biçimde beden oyun yardımı ile eğitilmektedir. Oyunun eğitim yönünden ikinci işlevi işe şudur: Oyun oynayanı ve oyunu izleyeni kültürel eğitim açısından geliştirir. Oyunların oynanışı sırasında söylenen türküler aracılığıyla tarihsel ve toplumsal konularda çeşitli bilgilendirmeler yapılır. Yüzyıllar önce olmuş ve hiç bir yazılı kaynağa dayanmayan yerel olay ve olgular oyun sırasında aktararak kültürel birikimin oluşumuna katkıda bulunmaktadır. Söz gelimi, Köroğlu, Karacaoğlu, Dadaloğlu gibi ozanların ürünleri aracılığıyla bu birikim sağlanmaktadır. Bu şekilde çeşitli dönemlere ait toplumsal olayların aktarımıyla kültürel eğitim sağlanmaktadır (Güven, 2014).

Halk oyunlarının oynandığı ortamlar diğer öğelerin yanı sıra eğlenceye yöneliktir. Oyuncular ve izleyiciler, oyun ortamında bir araya gelmektedir. Oynayanın bedensel devinimden aldığı zevk, ezgi ve ritmin büyüleyici etkisi ile doruğa çıkmaktadır. İnsan bedeninin devinimi ile oluşan estetik, oyunu izleyenlere de en az oynayanlar kadar zevk vermektedir. Halk oyunlarının eğlendirici yönü, eğitim, iletişim ve toplumsal işlevlerle bir arada gerçekleşmektedir. Oynanan oyun, bazen bir işleve, bazen ise tamamına hizmet etmektedir. Çoğu zaman oyunların işlevlerini birbirinden ayırtmak bile olanaklı olmamaktadır. Düğün, bayram, asker yollama, siyasal toplantılar halk oyunlarının oynandığı ve eğlencelerin düzenlendiği ortamları oluşturmaktadır. Bunların yanı sıra sahnede sergilenen halk oyunları için, yarışmalar ve çeşitli gösteriler de halk oyunlarının oynayanı ve izleyeni ile eğlendiği ortamları oluşturmaktadır (Güven, 2014).

Halk dansları, diye de tanımlanan halk oyunları, Macaristan’da ve Türkiye’de insanların bir araya geldiği çeşitli etkinliklerde büyük ilgi gören bir gösteri unsuru olarak icra edilmektedir. Halk oyunlarının hemen hepsinin içeriği, inanç menşeli olup çok eski geleneklerle ilişkilidir. Örneğin: “ Bir merasim esnasında şaman davul çalıp yırlarını söylemeye başlayınca hem davulun gümbürtüsü hem de şamanın ırlayışı gittikçe kuvvetlenir, yükselir. Şaman kuşlar gibi sıçrayıp dönerek oyununu oynarken ilahiler söyler, naralar atar; kuş sesleri çıkarır. Kartalların bağırıışlarına çullukların kulak tırmalayıcı tiz çığlıkları, gugukların nakaratları karışır (Eliade, 1994).

Şaman ve ekibi bu esnada ilahiler (yırlar, türküler) eşliğinde, tıpkı bugünkü zeybek, halay, bar, semah ve horan oyunlarında olduğu gibi genellikle o kartal taklitli oyunlarını icra ederek merasimi sürdürür.” (Güven, 2014). Böylece nesnel bir işlevi yerine getiren şaman, doğayı evcilleştirme, bazen avına karşı bir üstünlük, bazen de

totemin doğaüstü güçlerden yararlanmayı dans (oyun) aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

Macaristan'da icra edilen halk dansları ile Türkiye'de icra edilen dansların geneline bakıldığında el ele temas ve daire formu teknikleri kullanıldığı görülmüştür. Bu uygulamaya ait müzik ve ritimler yaşadıkları kültür dairesi içerisinde oynanan oyunların ritim yapılarından kaynaklanmaktadır. Daire formu ve el ele temas teknikleri ile grup etkileşimini sağlama, birlik beraberlik mesajı verme gibi işlevsel özellikler taşıyan danslar toplumların inşasında önemli rol oynayan temel kuramların sağlamlığını korur. Örneğin: “Barların, geleneksel bir sıra düzeni içinde, kapalı ve açık olarak oynanan oyunlarından Başbar- Sarhoş Barı, açık durumda, kartal kanat, el ele tutuşularak ve bir süre hiç kımıldamadan durarak başlar. Bu duruşun çok anlamlı ve yiğitçe bir görünüşü vardır. Sanki fırtınadan önce sessizlik gibi, seyredenine içine çöken bir duruş. Ve kımıldamaya başlayan bir dağ heybetiyle el ele tutuşarak, havalanmaya hazır bir kartalın ufukları delen bakışlarındaki keskin ifadeyi canlandıran bir kahramanlık levhası.” (Akyıldız, 1981).

Güven duygusunun ve birlik beraberlik mesajının verildiği bu oyunlarda birey sosyal bir varlık olarak bir gruba ait olma hissini ve biz olma bilincini oyunlar aracılığıyla kavrar Türk halk oyunlarının oluşumunu ve nakledilmesini sağlayan temel unsurlardan biri de grup olma bilincidir. Halk danslarının içerisinde yer alan bazı figürler gruba ait insanlara hatırlatma, kökene sesleniş, dünyanın varoluşu ve bu oluşta insan kimliğinin yeri ve önemi vurgulanır. “Hatırlatma figürleri aynı zaman da modeller, örnekler, bir çeşit öğretici parçalarıdır. Onlar grubun genel tavrını ifade ederler, sadece geçmişi yeniden üretmekle kalmaz aynı zamansa varoluş biçimlerini, özelliklerini ve zayıflıklarını tarif ederler (Assmann, 2001; Kakıcı, 2015).

1.1. Türkiye’de Halk Oyunları Eğitimi

1984 yılında ilk Türk Halk Oyunları Bölümü İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarında kurulmuştur. Daha sonra diğer üniversitelerde sırasıyla açılmaya başlanmıştır. Şu anda 8 Halk oyunları bölümü bulunmaktadır. Diğer bir kurum olan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) “Hayat Boyu Öğrenme” kapsamında “Halk Oyunları Usta Öğretici” kurs programları ile halk oyunları öğreticisi yetiştirmektedir. Bakanlığın belirlemiş olduğu 160 saatlik kurs programını tamamlayan ve başarı ile mezun olan Usta Öğreticiler (UÖ), Türk Halk Oyunları Federasyonundan 2.Kademe

antrenörlük/çalıştırıcı belgesi almak şartıyla, MEB'na bağlı okullarda usta öğretici olarak görev yapmaktadırlar. Geçtiğimiz son 2 yılda e-yaygın sistemi üzerinden atanmaları yapılarak haftalık 40 saat ders verebilmektedirler. Bu kursları tamamlayan ve başarı ile mezun olan eğitimciler MEB'na bağlı okullarda usta öğretici olarak görev yapmaktadırlar. Ayrıca halk oyunları derneklerinde de halk oyunları eğitimi/öğretimi vermekte ve bu dernekler çeşitli yarışmalara katılmaktadırlar. Derneklerdeki eğitimcilerin çoğu ya usta öğretici ya da alaylı dediğimiz yöreden yetişen veya derneklerde usta çırak ilişkisi ile kendini yetiştirmiş kişilerdir. Dernekler Türkiye'de ve yurt dışındaki yarışmalara da katılmaktadırlar. Derneklerde uzun yıllar dans eden bazı öğrenciler üniversite çağına geldiklerinde konservatuarın halk oyunları bölümünü tercih ederek, meslek olarak halk oyunları eğitimcisi olmaya karar vermektedirler. Bu okullarda mezun olduktan sonra ise genellikle usta öğretici olarak Halk Eğitim Merkezlerinde görev yapmaktadırlar. Kadrolu usta öğreticiler konservatuar mezunu olmaktadır bu kişilerin formasyonu yoksa 30 saat oryantasyon eğitimi almaları gerekmektedir.

80'li yıllarda İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuarı (İTÜ, TMDK) bünyesinde "Türk Halk Oyunları Bölümü" kurularak süreç başka bir boyut kazanmıştır. Artık, öğretim süreçleri üniversite düzeyinde bir meslek olma noktasına taşınmış ve birçok uzmanın yetişmesine olanak sağlamıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Problem Durumu

Türk halk oyunları eğitiminde kullanılan geleneksel öğretim yaklaşımlarının öğrenciler üzerinde kalıcı olamayan, ezbere dayalı bir öğrenmenin gerçekleştirilmeye çalışıldığını, yıllardır yapmış olduğumuz gözlemlere dayanarak bir tespit olarak saptamaktayız. Bir yöre oyunu ile ilgili bilişsel ve duyuşsal bilgiler verilmeksizin genel olarak psiko-motor hareketlere yönlendirilen öğrenciler, oyunun, ifade bağlamından kopuk olarak öğrenme sürecine alınmaktadır. Bu durum da, kültür aktarımı olarak değerlendirebileceğimiz halk oyunlarının öğretilmesinde asıl amacının dışında sürdürülmekte olduğunu ortaya koymaktadır.

Geçmişten günümüze kadar Türk halk oyunları öğretimi ile ilgili kaynak araştırılması yaptığımızda ise, Türk halk oyunları öğretimi alanında yeterli düzeyde akademik çalışma ya da öğretim metodunun/modelinin olmadığını, olan çalışmaların da istendik düzeyde çözüm üretmediğini, bir problem olarak görmekteyiz.

Bu bağlamda söz konusu Türk halk oyunlarının eğitim/öğretim süreçleri düşünüldüğünde “*Bilişsel, Duyuşsal ve Psiko-motor*” öğrenme alanlarının ele alınarak sürecin yürütülmesi, günümüz eğitim/öğretim yaklaşımlarının bir zorunluluğu olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu “*Bilişsel, Duyuşsal ve Psiko-motor*” öğrenme alanlarının tamamını kapsayacak eğitim/öğretim yaklaşımı olarak “Orff Schulwerk” (OS) yaklaşımı ile Türk halk oyunları eğitim/öğretim süreçlerinin istendik düzeyde gerçekleştirilebileceği düşüncesinden hareketle bu çalışmanın yapılması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Orff-Schulwerk yaklaşımlarını kullanarak, Türk halk oyunları eğitimi/öğretimine yeni bir model sunulması bu araştırmanın en önemli hedefidir. Bu alanda çalışan Türk halk oyunları öğretmenlerinin ve usta öğreticilerinin, OS yaklaşımından faydalanmaları, birçok okulda ders ya da faaliyet olarak göz ardı edilmiş, yeterli ilgiyi görmeyen Türk halk oyunları dersinin tekrar gündeme gelmesi bir başka hedefimiz olarak düşünülebilir. Ayrıca, MEB müfredatında yeniden Türk halk oyunlarının ders olarak zorunlu hale getirilmesi önerilerimizden biri olacaktır.

Orff-Schulwerk, müzik ve dans pedagojisi uygulamaları aracılığı ile Türk halk oyunları eēitim/ēretiminde, pedagojik bir yaklaşımla yeni bir eēitim/ēretim modeli nerisi amaçlanmaktadır. Yaptığımız araştırma sadece ilköēretim aēındaki ērencileri kapsamaktadır.

Orff-Schulwerk pedagojisi yaklaşımı; Dil, Ritim, Seslendirme, Hareket, algı, Doēaçlama ve Dans'ın bir arada kullanıldığı, ritme dayalı bir yaklaşımdır. Bu araştırma, ēretim yöntemi eksikliğinden kaynaklanan halk oyunları alandaki eēitim/ēretim sorunlarına çözüm üretebilmek ve yeni bir yaklaşımı elde edilen veriler ile önermek düşüncesi ile yapılmıştır. Önerdiğimiz yaklaşımın Türk Halk Oyunları derslerinde kalıcı ērenmenin gerçekleştirmenin yanı sıra, eēitim/ēretim ortamında, oyun kavramının daha etkili bir biçimde ortaya çıkacağı, özellikle sadece hareket eēitiminde deēil aynı zamanda türkü, ritim, çalgı bilgileri için de daha etkin bir ērenme ortamı saēlayacağı düşünülmüştür. Bu açıklama ve tespitlere dayanarak "Problem Cümlesi" şöyle oluşturulmuştur:

Problem Cümlesi: "Orff-Schulwerk Yaklaşımı İle Türk Halk Oyunları Nasıl ēretilir?"

Problemimizin çözümlenebilmesi için problemimize konu olan OS yaklaşımı içerisindeki alt deēiřkenlerin test edilmesi gerekmektedir. Böylece asıl problemin çözümünü saēlayacak "Alt Problemlere" ihtiyaç duyulmuştur.

2.2. Alt Problemler

"Orff-Schulwerk Yaklaşımı İle Türk Halk Oyunları Nasıl ēretilir?" probleminin çözümü için Orff-Schulwerk yaklaşımının alt deēiřkenlerinin ele alınması gerekmektedir. Bu deēiřkenleri sıralarsak; "Dil, Ritim, Seslendirme, Hareket, algı, Doēaçlama ve Dans". Alt problemlerimiz bu başlıklar altında ele alınarak bunlara yanıtlar aranımıştır. Buna göre:

2.2.1. Dil

Çocukların taklit yoluyla konuşmayı ērenmektedirler. Yakın çevresinden başlayarak, doēadaki sesleri taklit ederek dili ērenirler. rneēin; kedi miyavlaması, köpek havlaması, arı vızıldaması gibi...Bu gibi sesleri Orff-Schulwerk yaklaşımı da kullanarak, önce ses ve konuşma ile ēretim sürecine başlar, sesle ile taklidi kullanır. "...dil bir ulusun kültür düzeyini gösteren en iyi bir araçtır. Ancak kendi diline

dayanan, kendi dilinde ilerlemeler yapan bir ulus gerçek bir kültürün de yaratıcısı olabilir.” (Akarsu, 1984). Halk kültürümüzün parçalarından biri olan Halk Oyunlarımızdan seçilen örnek sözlü oyunlar ile OS yaklaşımının değişkenlerinde biri olan “Dil” öğretimini gerçekleştirmek amaçlanmaktadır. Böylece:

Problem: OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kültürümüzün bir değişkeni olan “Dil” öğretimi de gerçekleşmekte midir?

2.2.2. Ritim

Yaşamın her alanında ritim vardır. Her insan bedeninin kendine özgü bir ritmi vardır. Kalp atışı, yürüyüşteki hız, konuşma temposu gibi, her insanın ritmi de farklıdır. OS yaklaşımında ritim, önce beden de hissettirilir. Halk Oyunları öğretilirken ritim öğretimi beden perküsyonu (insan bedeninin bir ritim çalgısı gibi kullanmak/beden çalmak) ile ele alınır. Beden perküsyonu: ellerin, ayakların bedenle birlikte vurmalı bir çalgı olarak kullanıldığı bir sistemdir. Ostinato ise bu çalışmaların olmazsa olmazdır. Ostinato; genel olarak bir ritim kalıbının veya bir ezgi kalıbının sürekli tekrar etmesidir. Halk müziğindeki dem tutma dediğimiz kavrama yakındır. Seçilen halk oyunları örneklerinin ritim kalıpları ile beden perküsyonu kullanılarak ve ostinato olarak eşlik ettirilmesi amaçlanmıştır.

Problem: OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze özgü “Ritim” öğretimi de gerçekleşmekte midir?

2.2.3. Seslendirme

Dil ve ritimden sonra, şarkı ya da türkü öğretimine bu şekilde önceden hazır olan öğrenci grubu, öğretmeni taklit ederek oyun türküsünü söylemeyi öğrenmeleri beklenmektedir. Bir yandan türküyü söylerken diğer yandan ritim eşliği de yapmaları istenmektedir. Genelde türkü ve ritim ile öğretmene eşlik etmeleri beklenmektedir. Aktif öğrenme ortamı içerisinde oyun türkülerinin sözlerini kolayca söylemeleri amaçlanmıştır.

Problem: OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait türkü “Seslendirme” öğretimi de gerçekleşmekte midir?

2.2.4. Hareket

Bilindiği gibi halkoyunları el, kol, bacak, ayak, diz, ...gibi vücudun birçok unsurunun birlikte bir uyum içerisinde hareketi ile oynanmaktadır. Müzik ölçü ve

cümlelerine uygun olarak vücut elemanlarının halk oyunları bağlamında en küçük elemanı “figür”dür. Figürlerin birleşmesiyle bir bütün olan oyun ortaya çıkmaktadır. Halk oyunlarının öğretimi sürecinde öğrencilerin figürleri ve oyunu öğrenmeleri amaçlanmaktadır.

Problem: OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait Halk oyunları figürleri ve oyunun bütünüün öğretimi gerçekleşmekte midir?

2.2.5. Çalgı

Çalgı müziğin omurgasıdır ve halk oyunlarımız da çalgısız oynanmamaktadır. Ancak oyuncuların çalgı kullanımı çoğunlukla ritim eşliği durumundadır. Bu araştırmada “Orff Çalgıları” olarak bilinen çalgılara yer verilmiştir. Öğrencilerin oyun esnasında çalgı ile eşlik etmeleri amaçlanmaktadır.

Problem: OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken çalgı öğretimi ve çalgı ile eşlik gerçekleşmekte midir?

2.2.6. Doğaçlama

Doğaçlama kelimesinin kökeni ‘öngörülemeyen’ anlamına gelen Latince kelime improvisus’tan gelmektedir (Rachel Darnley, 2021). Doğaçlama çalgı çalma ve oyundan/hareketten oluşur. Başka türlü de mümkün değildir (Carl Orff). Tüm prensiplerde amaç yaratıcılıktır. Ve doğaçlamaya çok önem verilir. Çocuk derste ürettiği fikrini ortaya koymaktadır. Bu süreçte sadece öğretmeni taklit etmez. Öğrencilerin seçilen halk oyunları ezgileri ile doğaçlama yapabilmeleri amaçlanmaktadır.

Problem: OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait Halk oyunları hikâyelerinin öğretimi gerçekleşmekte midir?

2.2.7. Dans

Doog Goodkin (2004)’in de belirttiği gibi, ilgili kaynaklarda halk oyunlarının Orff Schulwerk içindeki yerini ve önemini belirten ifadeler çok az rastlanmaktadır. Ancak uygulamalara bakıldığında halk oyunlarının işin tam merkezinde yer aldığı anlaşılmaktadır. Carl Orff şöyle diyor: “Eğer bunu/bu yaklaşımı (Orff –Schulwerk’i) yurt dışında uygularsanız (Almanya/Avusturya), o zaman yine, tamamen oradaki çocukların yaşadıklarından yola çıkmak zorundasınız” (Orff 1975 aktaran Regner;

Laslo, 2013). OrffSchulwerk de halk oyunları büyük önem taşır çünkü; kendi kültürünü çıkış noktası olarak kullanan bir yaklaşımdır.

Problem: OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunlarından seçilen örnek oyunların öğretimi gerçekleşmekte midir?

2.3. Denenceler / Hipotezler

2.3.1. Dil

Taklit yoluyla öğrendiğini bildiğimiz çocukların her tür eğitim/öğretim süreçlerinde kendi dilini öğrenmelerinde çeşitli yöntem ve yaklaşımlar kullanılmaktadır. Araştırmamızda örnek olarak seçtiğimiz kültürümüzün bir değişkeni olan sözlü halk oyunlarının sözlerini, OS yaklaşımı ile öğretebileceğimiz denencesine dayanmaktadır.

Bu konuda Alt Problemimiz; *OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kültürümüzün bir değişkeni olan “Dil” öğretimi de gerçekleşmekte midir?*

Alt problem sorusunun karşılığı olarak denencemiz: *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kültürümüzün bir değişkeni olan “Dil” öğretimi de gerçekleşmektedir”* olacaktır.

2.3.2. Ritim

Halk otunu ezgilerinin ve dolayısı ile halk ezgilerinin ölçüleri, ritmik yapıları çok çeşitlilik göstermektedir. Bu bağlamda araştırmamıza örnek olarak aldığımız dört halk oyunları ezgisinin ölçü ve ritmik durumları öğretim sürecinde kullanılacaktır.

Bu konuda alt problemimiz: *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze özgü “Ritim” öğretimi de gerçekleşmekte midir?”*

Bu alt probleme karşılık geliştirdiğimiz denencemiz: *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze özgü “Ritim” öğretimi de gerçekleşmektedir.”*

2.3.3. Seslendirme

Çocuk dil öğretimi sürecinde doğal olarak türküler de öğrenmektedir. Ayrıca bedenleri ile türküyü eşlik ederler.

Bu konu için yazdığımız alt problem: *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait türkü “Seslendirme” öğretimi de gerçekleşmekte midir?”*

Buna göre de denencemiz: *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait türkü “Seslendirme” öğretimi de gerçekleşmektedir”* olacaktır.

2.3.4 Hareket

Çocukların en fazla derse katılmaktan zevk aldığı, eğlendiği bu bölümde, öğretmenin materyaller de kullanarak çocukların derse aktif katılımını sağladığı süreçtir. Diğer yandan çocukların kendilerini en özgür hissettikleri süreç bu süreç olarak öngörülmektedir. Yaratıcılık kapsamında yeni figürler üretmek, çocukların gelişimi için çok önemlidir. OS yaklaşımında ritim kalıplarını öğrenen bireyler bu aşamada hareket ile ritme eşlik ederler veya ritim ile devinirler.

Hareketle ilgili alt problem cümlemiz: *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait Halk oyunları figürleri ve oyunun bütününe öğretimi gerçekleşmekte midir?”*

Bu probleme karşılık olarak denencemiz: *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait Halk oyunları figürleri ve oyunun bütününe öğretimi gerçekleşmektedir”* olarak belirlenmiştir.

2.3.5. Çalgı

Çocukların kendisini en iyi ifade ettiği zaman çalgı çaldıkları zamandır. Çünkü kendilerini gerçekleştirme duygusunu en çok çalgı çalarken hissederler. Araştırmamızda kullanılan çalgıların *“Orff Çalgıları”* olduğunu belirtmiştik. Örneğin, Ördek oyununda geleneksel olarak tahta kaşık kullanılmaktadır. Biz çalışmamızda orff çalgıları grubu içerisinde olan *Kastanyet*’i tahta kaşık yerine kullandık.

Çalgı konusunda alt problem cümlemizi şöyle belirlemiştik; *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken çalgı öğretimi ve çalgı ile eşlik gerçekleşmekte midir?”*

Buna göre çalgıyla ilgili denencemiz; *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken çalgı öğretimi ve çalgı ile eşlik gerçekleşmektedir.”* olarak oluşturduk.

2.3.6. Doğaçlama

Öğrencinin ritim, hareket, çalgı gibi Orff yaklaşımının alt değişkenlerini bir arada kullandığı bu aşamada doğaçlama/yaratıcılık özgür bir ifade biçimi olarak öne çıkmaktadır. Oyunların öykülerinden/hikâyelerinden hareketle öğrenciler edinmiş oldukları becerileri kullanabilme olanağı bulacakları bir süreçtir. Böylece kalıcı öğrenmeleri gerçekleştirebilecekleri öngörülmektedir.

Doğaçlama ile ilgili belirlediğimiz problem cümlesi; *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait Halk oyunları hikâyelerinin öğretimi gerçekleşmekte midir?”*

Bu problem cümlesine karşılık denencemiz; *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait Halk oyunları hikâyelerinin öğretimi gerçekleşmektedir.”*

2.3.7. Dans

Halk oyunları yerel kültürlerimizde birçok unsuru içinde barındıran kültür ürünlerimizin başında gelmektedir. Zaten halk oyunları ve OS, araştırmamızın temel problemini oluşturmaktadır. Buraya kadar açıkladığımız OS değişkenlerinin bir arada olduğu aşama halk oyunları aşamasıdır.

Bu konuda belirlediğimiz alt problemimiz; *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunlarından seçilen örnek oyunların öğretimi gerçekleşmekte midir?”* cümlesi idi.

Probleme karşılık oluşturduğumuz denencemiz; *“OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunlarından seçilen örnek oyunların öğretimi gerçekleşmektedir.”*

2.4. Sayıtlılar

Araştırmamız şu sayıtlılar ile sürdürölmüştür:

2.4.1) Araştırmamızda seçerek kullandığımız *“Halk Oyunları”* örnekleri, OS yaklaşımı ile Halk Oyunları öğretimi için yeterli örneklerdir.

2.4.2) Araştırmamıza konu olan halk oyunları örneklerinin araştırma raporuna yazdığımız öyküleri/hikâyeleri her oyun için anlatılan öykülerden biri olarak alınmıştır. Bu öykülerin farklı çeşitlerinin de var olabileceği sayıtlısına dayanmaktadır.

2.4.3) Araştırmamızın asıl ayağı olan OS yaklaşımının alt değişkenleri olan; *“Dil, Ritim, Seslendirme, Hareket, algı, Doğaçlama ve Dans”* OS yaklaşımını tanımlamaktadır sayıtlısına dayanmaktadır.

2.5. Tanımlar

Araştırmamızın anlaşılır olması, yapılan çalışmaların doğru algılanabilmesi için bazı tanımlara ihtiyaç duymaktayız. OS yaklaşımı başta olmak üzere, orff çalgıları, halk oyunları, araştırmada kullanılmak üzere seçilen dört oyun ile ilgili açıklama ve tanımlamalar aşağıda verilmektedir.

2.6. Orff-Schulwerk

2.6.1. Orff Schulwerk Nasıl Ortaya Çıktı?

1923 yılına gelene kadar Carl Orff arkadaşı etno-müzikolog Curt Sachs ile sohbet ederken müzik konusunda ortak fikirleri olduğunu fark ederler. İlkel ve uygar insan olarak insanların sanat anlayışlarını bu bağlamda ele alarak konuyu tartışırlar. Klasik müzik eğitimindeki kullanılan ve yürütülen sürece karşılık olarak bu yaklaşımı öneriyorlar. Ruh, zihin ve beden uyumu, müzik eğitiminde de çok önemli olduğunu düşünen Carl Orff, 1923 de Dorothee Günther ile buluşarak konuyu tartışıyorlar. Günther bir dans okulu açmak istiyor ve sohbetleri sırasında aynı görüş ve fikirlere sahip olduklarını fark ediyorlar. 1924 GüntherSchule dans okulu kuruluyor. Okulda 18 ve 22 yaş aralığındaki yetişkinlere eğitim vermeye başlıyorlar. Henüz OS yaklaşımı ortaya çıkmamış durumdadır. 1926 da Gunild Keetman bu okula öğrenci olarak geliyor. Keetman'ın hem dans hem müzik yeteneği dikkat çekecek düzeydedir. OS yaklaşımı Keetman'ın okula girmesi ile şekillenmeye başlıyor. O olmasaydı belki OS yaklaşımı ortaya çıkmayacaktı. OS yaklaşımının yüzde ellisi Keetman'a aittir dersek yanlış olmayacaktır. Keetman okulda geçirdiği 3 yılın sonunda aynı okulda ritmik dans eğitimleri vermeye başlar. Fakat II.Dünya Savaşının patlak vermesi ile 1944 yılında kapanan okul, 1945 yılında Naziler tarafından bombalanarak okul yok ediliyor. 1948 yılında Carl Orff'a Bavyera radyosu tarafından çocuklar için müzik yapması teklif geliyor. Orff ve Keetman bu teklifi kabul ediyorlar. Çocuklar için eğitim bu süreçte ortaya çıkıyor. Ve Orff çalgıları 1949 "Stüdyo 49" adlı ile üretilmeye başlanıyor. Mozartium Üniversitesi,Keetman'a bir teklif sunarak,5 ciltlik "Music for Children" kitaplarının yazılması isteniyor ve kitapların yazılmasına burada başlıyor.1961 yılında "Carl OrffEnstitüsü" kuruluyor. Kısaca Orff Enstitüsü halen aynı binada eğitim verilmektedir (Nişancı, 2020).

Orff-Schulwerk; bir düşünceyi, hikâyeyi, yaşantıyı, beden diliyle, hareket ederek, devinimle, dansla, sözle, şarkıyla, müzikle, çalgı kullanarak anlatımıdır. “Orff-Schulwerk” “yaparak-yaşayarak öğrenme” bakımından en etkili yaklaşımlardan biridir (Laslo, 2013).

2.6.2. Orff Çalgıları

Carl Orff tarafından yukarıda söz ettiğimiz eğitim süreçlerini gerçekleştirmek üzere geliştirilen çalgıların genel adıdır. Ana iki gruba ayrılan bu çalgı grubunu Özdemir şöyle gruplamıştır:

A) Ezgi Çalgılar:

a) Ağaçtan Yapılanlar: Ksilofonlar; Soprano, Alto, Tenor ve Bas olarak dört grupta toplanmaktadır. Ancak günümüzde Tenor boyutu kullanılmamaktadır.

i) Soprano Ksilofon: Ses aralığı Do²’den La³’e kadardır. Keçe uçlu çubuklarla çalınır. 16 adet ses çubuğuna sahiptir.

Resim 2.1. Soprano Ksilofon

Kaynak: <http://westmusic.com>, (2021)

ii) Alto Ksilofon: Ses aralığı Do¹’den A²’ye kadardır. Lastik uçlu çubukla çalınır. 16 adet ses çubuğuna sahiptir.

Resim 2.2. Alto Ksilofon

Kaynak: <http://westmusic.com>, (2021)

iii) Bas Ksilofon: Alto ksilofona göre bir oktav daha pestir. Ses aralığı Do'dan A1'e kadardır. Lastik uçlu çubuk ile çalınır.

Resim 2.3. Bas Ksilofon

Kaynak: <https://www.westmusic.com/>, (2021)

b) Metalden Yapılanlar: Metalofonlar; Soprano, Alto, Tenor ve Bas ve Küçük çan anlamına gelen Glockenspiel'den oluşmaktadır. Ancak günümüzde Tenor boyutu kullanılmamaktadır.

i) Soprano Metalofon: Ksilofon ile aynı yapıdadır. Keçe uçlu çubuklarla çalınır.

Resim 2.4. Soprano Metalofon

Kaynak: www.westmusic.com, (2021)

ii) Alto Metalofon: Alto Ksilofonile aynı yapıdadır. Lastik uçlu çubuklarla çalınır.

Resim 2.5. Alto Metalofon

Kaynak: www.westmusic.com, (2021)

ii) Bas Metalofon: Alto Metalofona göre bir oktav daha pestir. Ses aralığı Do'dan A1'e kadardır.. Lastik uçlu çubuklarla çalınır.

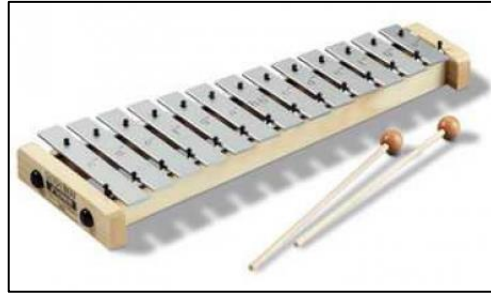

Resim 2.6. Bas Metalofon

Kaynak: www.westmusic.com, (2021)

c) Glockenspiel: Soprano, Alto, Tenor olarak 3 çeşittir.

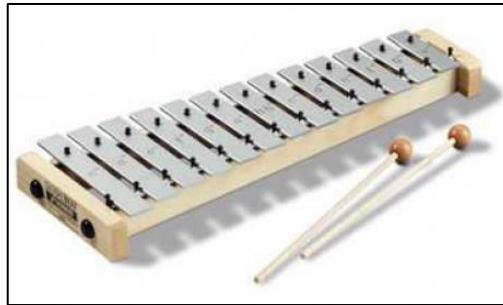
i) Soprano Glockenspiel: Ses aralığı Do3 ile La3 kadardır.Tahta yada sert plastik uçlu çubuklarla çalınır.

Resim 2.7. Soprano Glockenspiel

Kaynak: <https://www.do-re.com.tr/sonor-global-beat-gs-gb-de-soprano-glockenspie>, (2021)

ii) Alto Glockenspiel: Ses aralığı Do2 ile La3 kadardır.Tahta yada sert plastik uçlu çubuklarla çalınır.

Resim 2.8. Alto Glockenspiel

Kaynak: <https://www.amazon.com/Studio-49-Alto-Diatonic-Glockenspiel/dp/B00066U30K>, (2021)

iii) Tenor Glockenspiel: Ses aralığı Do2 ile La3 kadardır. Tahta yada sert plastik uçlu çubuklarla çalınır (Toksoy, 2006).

Resim 2.9. Tenor Glockenspiel

Kaynak: <https://www.imuso.co.uk/itm/sonor-tag19-tenor-alto-glockenspiel>, (2021)

B) Ritim Çalgılar:

a) Ağaçtan Yapılanlar:

i) Tahta Çubuk (Claves): Rezonans ağlayan içi boş alanlar içeren iki ahşap silindirdir. Bir silindir bir elde tutulurken diğer silindir ona vurmak için kullanılır.

Resim 2.10. Tahta Çubuk (Claves)

Kaynak: <https://www.do-re.com.tr/rohema-claves-buche-natur-25mm#product>, (2021)

ii) Kastanyet: Bir kordonla bir çubuğa tutturulmuş iki yarı-içi ahşap disklerdir. Kastanyetler, sallandığında veya avuç içine çarpıldığında, güçlü bir kesik kesik vurma sesi çıkarır.

Resim 2.11. Kastanyet

Kaynak: <https://www.ak-ay.net/ahsap-el-kastanyet.html>, (2021)

iii) Guiro: Yüzeyinde yatay oluklar bulunan içi boş bir su kabağıdır. Küçük bir tahta çubukla kazınır veya vurulur. Bu alet genellikle balık benzeri şekli nedeniyle balık olarak adlandırılır.

Resim 2.12. Guiro

Kaynak: <https://www.keymusic.com/item/latin-percussion-lp-cp249a-fish-style-guiro/>, (2021)

iv) Marakas: Marakaslar, kurutulmuş tohumlar içeren su kabaklarıdır, sallanan marakaslar genellikle her iki elde birer tane olmak üzere çiftler halinde çalındığında su kabakları tıkırdayan bir ses çıkarır.

Resim 2.13. Marakas

Kaynak: <https://www.calgidukkani.com/opus-wg-2-profesyonel-agac-marakas>, (2021)

v) Ritim çubukları: ses çıkarmak için birbirine vurulan uzun, dar silindirik ağaç parçalarıdır. Yüzeyleri düz veya çıkıntılıdır. Çıkıntılı ritim çubukları bir guiro gibi birbirine kazınabilir.

Resim 2.14. Ritim Çubukları

Kaynak: <https://turkish.alibaba.com/product-detail/wood-percussion-instrument-rhythm-stick-1768830263.html>, (2021)

vi) Tapınak Blokları: Bir çerçeveye tutturulmuş farklı boyutlardaki oyuk zeminlerdir. Her zemin, boyutuna bağlı olarak farklı bir perde oluşturur. Tapınak bloklarına bir tokmakla vurulur.

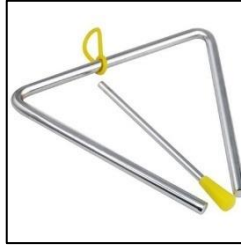

Resim 2.15. Tapınak Blokları

Kaynak: https://www.alibaba.com/product-detail/Ritim-Bloklar%C4%B1-ah%C5%9Fap-%C3%A7eki%C3%A7-perk%C3%BCsyon-m%C3%BCzik_1460006526287.html, (2021)

b) Metalden Yapılanlar:

i) Çelik üçgen, Bir kordon şeklinde asılı duran üçgen şeklindeki metal bir parçadır. Yüksek perdeli bir zil sesi çıkarmak için metal bir çubukla vurulur.

Resim 2.16. Çelik Üçgen

Kaynak: <https://www.orffaletleri.com>, (2021)

ii) Agogo: Çanları, her biri farklı perdeye sahip iki koniktir. Zil sesi çıkarmak için küçük bir metal çubukla vurulabilirler.

Resim 2.17. Agogo

Kaynak: <https://www.zuhalmuzik.com/pearl-ecb-23-agogo-bell-7330#gallery>, (2021)

iii) Cabasa: Büyük bir tahta makaranın etrafına sarılmış metal boncuklardan oluşur. Makaraya bağlı tutamaç döndürülebilir veya sallanabilir, bu da alışılmadık, cılız bir ses çıkarır.

Resim 2.18. Cabasa

Kaynak: <https://www.do-re.com.tr/nino-nino701-cabasa-small>, (2021)

iv) Cowbell: İnek zili, bir tokmak veya metal çubukla vurulan metal bir alettir. Zil sesi çıkarır.

Resim 2.19. Cowbell

Kaynak: <https://www.tonalmuzik.com/urun/mmc-5-1-2-cowbell>, (2021)

v) Finger Cymbals: Parmak zilleri, başparmağa takılan iki küçük metal plakalardır. Bir araya geldiklerinde çok yüksek perdeli hassas bir ses çıkarırlar.

Resim 2.20. Finger Cymbals

Kaynak: <https://www.do-re.com.tr/jinbao-parmak-zili-jb421#product>, (2021)

vi) Sleigh Bells :(Çıngırak) Bir sapa veya bir malzeme parçasına takılan zillerdir. Sallandıklarında bir çıngırak sesi çıkarırlar. Kızak çanları elde tutulabilir veya bilek veya ayak bileği etrafına takılabilir.

Resim 2.21. Sleigh Bells:(Çıngırak)

Kaynak: <https://www.muzikaletleri.com.tr/bilek-zili-wrb420bl>, (2021)

vii) Vibra-Slap: Elle vurulduğunda veya vücuda çarpıldığında titreyen bir enstrümandır. Uzun süre titreyebilme özelliği ve sıra dışı tınısı, titreşimi ses efektleri üretmek için popüler bir enstrüman haline getirir.

Resim 2.22. Vibra-Slap

Kaynak: <https://www.zuhalmuzik.com/LP-LP424D-Vibra-Slap-II-Metal-Chamber-8820>, (2021)

c) Deriden Yapılanlar:

i) Def/Tef (Tamburin), Hand Drum: El tamburu silindirik bir tambur kafasıdır. Tambur, karşı el ile vurulurken jant tarafından tutulur. Tambur kafasının sıkıştığı yere ve vurmak için kullanılan güç miktarına bağlı olarak çeşitli ahşaplar üretilir.

Resim 2.23. Def/Tef (Tamburin)

Kaynak: <https://www.do-re.com.tr/nino-nino6gg-abs-12-inch-hand-drum>, (2021)

ii) Bongo: Birbirine bağlı bu iki küçük davul genellikle daha büyük davul sağda olacak şekilde dizlerin arasına yerleştirilerek çalınır. Bongolar, iki perdeli vurmalı bir ses üretmek için avuç içi veya ilk iki parmakla vurulabilir.

Resim 2.24. Bongo

Kaynak: <https://www.senkop.com.tr/urun/meinl-hb100wrb-ahsap-bongo>, (2021)

iii) Congo Drum: Avuç içi, baş parmaklar veya parmaklar ile vurularak çalınır.

Resim 2.25. CongoDrum

Kaynak:

https://en.wikipedia.org/wiki/Conga#/media/File:Collectie_Nationaal_Museum_van_Wereldculturen_TM-6335-1a_Enkelvellige_tonvormige_buistrom,_onderdeel_van_een_set_Cuba.jpg, (2021)

iv) Davul: Değişik tip ve büyüklükte olanları vardır. Özdemir: “Geniş ağaç kasnağın iki tarafına deri geçirilerek yapılmaktadır. Anadolu’da oldukça yaygın kullanılan bir çalgıdır. Tokmak ve çubukla çalınırlar.” şeklinde tanımlanmıştır (Günay ve Özdemir, 2003).

Resim 2.26. Davul

Kaynak: <https://www.tonalmuzik.com/urun/asma-davul-folklor-davulu-41cm>, (2021)

v) Darbuka: Ortadoğu ve Afrika’da değişik biçimleri olan bir ritim ver usul vurma çalgısıdır. Mısır’da, Arap Yarımadası’nda, İsrail’de ve İran’da halk çalgıları

arasında yer alır. Türk müziğinde de aynı amaçla kullanılmaktadır. Silindir biçiminde ve ortaya doğru incelen gövdesinin, deri gerili yanı boş bırakılan öbür ucuna göre daha geniştir. Genellikle diz ile koltuk arasına sıkıştırılarak ve iki elin parmaklarıyla vurularak çalınır. Türk müziği saz topluluklarında daha çok, deriyi geren çemberinde akort vidaları bulunan, alüminyum gövdeli türleri kullanılır. Halk arasında daha yaygın olan ve pişmiş çömlek kilinden yapılanlarına “dümbelek” ya da “küp” denir (Sözer, 1996).

Resim 2.27. Darbuka

Kaynak: <http://muzikaetleri.com.tr>, (2021)

vi) Timpani; Kazana benzeyen bakır veya pirinç kabın üzerinde takılan deri ile oluşturulmuş bir çalgıdır. Daha çok orkestralarda kullanılmaktadır. Bazıları akort edilebilir özelliğe sahiptir. Keçe uçlu çubukları ile çalınırlar (Günay ve Özdemir, 2003).

Resim 2.28. Timpani

Kaynak: <https://www.zuhalmuzik.com/REMO-TI-3100-00--10469>, (2021)

Davul, Orff çalgılarının en önemli çalgılarından biridir. Ayrıca diğer çalgılar araştırmamızın temel çalgı materyali olmuştur (Özdemir, 2002).

2.6.3. Halk Oyunları

Halk Bilim'in (Folklor) önemli alt gruplarından biri olan “Halk Oyunları”: “Bulunduğu yörenin kültürel özelliklerini bünyesinde barındıran, o yörenin davranış

kalıplarının vücut hareketleri (figürler) haline getirilmesiyle estetik bir beden dili niteliğine bürünmüş yerel oyun, dans” olarak tanımlanmaktadır (Duygulu, 2014). Diğer bir tanımda ise: “Kaynağı halk olan, halk kültürünün zengin ve çeşitli yanlarını ifade eden bir olayı, bir sevinci, bir coşkuyu, bir üzüntüyü yansıtan, müzikli olarak tek ya da gruplar halinde, vücudun el, ayak, baş gibi organlarıyla icra edilen, ölçülü, tartımlı, düzenli hareketlerdir.” (Şenol, 2013).

Tanımlarda da anlaşılabacağı gibi halkın ortak kültür ürünü olan halk oyunları, farklı kültür coğrafyalarında farklı müzik, farklı figür, farklı giysi gibi değişkenlerle birbirlerinden ayrışır. Bu nedenlerden dolayı araştırmamızda seçtiğimiz ve kullandığımız oyunlar, farklı kültür coğrafyalarını temsil etmektedirler. Her oyunun oynanışı farklı olduğunu açıklayabilmek için burada bu oyunların açıklamaları verilmiştir.

2.6.3.1. Ördek Oyunu

Bolu- Kırbrısık’tan alınan bu oyun şu şekilde ilerlemektedir.

- 1) Figür: İki ayak birleşik şekilde dizlerden öne ve geriye esnenir. Kollar üçgen bir açı ile yere paralel şekilde aşağı ve yukarı şekilde dirseklerden sallanır.
- 2) Figür: İki ayak birleşik şekilde dizlerin üzerine çökülür. Kollar üçgen şekilde sabit yere paralel konumdadır.
- 3) Figür: İki ayak birleşik şekilde dizlerden kalça üzerin oturulur. Kollar arkada bel hizasında birleştirilir. Öne doğru eğilerek sağ kol eşin omzuna konur. Sol kol bel hizasında kalır.
- 4) Figür: İki ayak birleşik şekilde dizleri üzerine oturulur. Kollar üçgen şekilde sabit yere paralel konumdadır.
- 5) Figür: İki ayak birleşik şekilde ayağa kalkılır. Kollar üçgen bir açı ile yere paralel şekilde aşağı ve yukarı şekilde dirseklerden sallanır.
- 6) Figür: İki ayak birleşik şekilde dizlerden öne ve geriye esnenir. Kollar üçgen bir açı ile yere paralel şekilde aşağı ve yukarı şekilde dirseklerden sallanır.

2.6.3.2. Ali Paşa Oyunu

Genel olarak Kırklareli oyunu olarak bilinse de bu oyun Trakya’nın tamamında ve hatta ülkemiz dışında (Bulgaristan, Yunanistan) da rastlanmaktadır. Oyun şu şekilde ilerlemektedir:

1) Figür: Serçe parmaklardan tutuşarak çember etrafında koşar adımlarla 1 tur dönülür. Sağ ve sol ayak parmak ucu koşar adım yerinde sayarak 2.figüre geçilir.

2) Figür: 2 kol dirsek den kırık karşıya bakıyor serçe parmaklardan tutulur. Sağ ayak parmak ucu önde dizden öne arkaya esnenir. Düz çizgiye geçilir.

3) Figür: Sağ ayak parmak ucu yerde ve önde esnenir. Eller alkış pozisyonundadır.

2.6.3.3. Tıyular Oyunu

Van'da alınan bu oyun Şu Şekilde ilerlemektedir:

1) Figür: Başlangıç figürü iki ayak birleşik taban yerde sağ bas, sol sol, sağ bas, sol bas, 4 sayıda öne doğru yürünür. Kollar doğal pozisyonda serçe parmaklardan tutulur.

2) Figür: Sol bas, sağ bas, sol bas, sağ bas taban yerde geriye doğru 4 sayıda yürünür. Kollar doğal pozisyonda serçe parmaklardan tutulur.

3) Figür: İki ayak birleşik taban yerde sağ bas, sol bas, sağ bas, sol bas 4 sayıda öne doğru yürünür. Kollar dirsek den kırık 4.sayıda alkış yapılır.

4) Figür: Sol bas, sağ bas, sol bas, sağ bas taban yerde geriye doğru 4 sayıda yürünür.Kollar dirsek den kırık 2. ve 4.sayıda alkış yapılır.

2.6.3.4. Derule Oyunu

Trabzon'dan alınan bu türkölü oyun Şu Şekilde ilerlemektedir:

1) Figür: Başlangıç figürü koşar adımla 8 sayıda düz bir çizgi oluŐturulur. Eller doğal tutuŐ pozisyonundadır.

2) Figür: Sağ bas, sol bas 8 sayıda yerinde dizlerden geriye doğru salınım yapılır.

3) Figür: Kollar eklenir yukarıya V Şeklinde kaldırılır.

2.7. Sınırlamalar

Araştırmamızda problemin çözümlünde doğru sonuçlara ulaŐılabilmesi, sürecin kontrol edilebilmesi için bazı sınırlamalara ihtiyaç duyulmuŐtur.

1.6.1) Bu araştırma İstanbul ili, BeŐiktaŐ ilçesine bağlı Sait Çiftçi İlköğretim Okulunda okumakta olan 6-10 yaş grubu 10 öğrencileri ile sınırlandırılmıŐtır.

1.6.2) Bu araştırmada Türk Halk Oyunlarından “rdek-Bolu, Ali Paşa-Kırkıareli, Toycular- Van, Derule-Trabzon” oyunları ile sınırlandırılmıştır. Araştırma bu dört (4) oyun ile yrtlmştır.

1.6.3) Araştırmamız OS yaklaşımının alt değişkenleri olan “Dil, Ritim, Seslendirme, Hareket, algı, Doğaçlama ve Dans” değişkenleri ile sınırlandırılmıştır.

3. İLGİLİ KAYNAKLAR

Araştırmamızın temel kavramı olan Halk Oyunları'nın nasıl doğduğunu açıklamamız gerekmektedir. Bu konuda yazılmış en temel kaynaklardan biri olan “Oyun ve Büyü” (And, 2007) incelenerek gerekli yerleri araştırmamıza referans oluşturacaktır.

Diğer yandan “Halk Oyunları'nın” bilimsel anlamda ele anılması ve hangi bilim çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği, halk oyunlarını oluşturan kadroların neler olduğu gibi alt başlıklar ile ilgili kaynaklar (Ataman, 1975; Ataman, 1987; Gazimihal, 1991; Baykurt, 1996; Baykurt, 1996; Alangu, 2020; Huizinga, 2020) taranmış ve gerektiği yerler araştırmamızda referans olarak kullanılmıştır.

Halk Oyunlarının öğretim süreçleri ile ilgili yaptığımız literatür taramaları ile ilgili elde edilen bilgiler araştırmamızın kuramsal temellerinin açıklanması açısından önem arz etmektedir. Bu konuda Halk Oyunlarının öğretimi ile ilgili Ahmet Şenol'un “Halk Kültürü ve Etnografya Sözlüğü” kitabının ilgili bölümleri araştırmamıza önemli katkılar sağlamıştır (Şenol, 2013).

Bir diğer temel kavramımız olan “OrffSchulwerk” ne olduğunu ve bu yaklaşımın kim tarafından nasıl geliştirildiği konusunda yapılan çalışmalar, araştırmalar (Laslo, 2013; Toksoy, 2014; Kotzian, 2018) incelenerek kavram açıklanmıştır.

Türk halk oyunlarının geçmişten günümüze tarihsel gelişiminin nasıl olduğu yapılan çalışmalar kurulan dernekler, Üniversite toplulukları ile ilgili (Kurt, 2016). Kurt (2016) ve Öztürkmen, (2014) ilgili kaynaklar referans olarak açıklanmıştır.

Gözlem yoluyla araştırma kısmında yapılan usta öğretici gözlemlerine farklı bir açıdan bakmamızı Güler, N. (2010) sağlayan bir kaynak olmuştur.

Türk halk oyunlarına bir model önerisi bölümünde yazılan oyunların oluşumunda ve gelişiminde (Saraç, 2017; Bilen, 2011; Weikart, 2006) ilgili kaynaklar katkılar sağlamıştır.

Orff Schulwerk'in halk oyunlarını içine alan bir yaklaşım olduğunu belirten (Gookdin, 2004) araştırmayı destekleyen fikirlere ulaştığımız kaynaklar olmuştur.

Araştırmamızdaki oyunların oluşum sürecindeki fikirlerin oluşumuna kaynakça oluşturması açısından (Katja Koçak, 2005; Erol, 2010) bu kitaplar incelenmiştir.

Orff çalgılarının neler olduğu nasıl kullanıldığı hangi türleri olduğu (Özdemir, 2002; Solomon, 2002). Orff Schulwerk yaklaşımlarını model alırken bu kaynaklardan alıntı yapılmıştır.

Orff Schulwerk yaklaşımlarının temel prensiplerinin incelendiği (Arvida, 1992; Konnie, 2002) bu kaynaklardan gerekli yerleri referans olarak kullanılmıştır.

Bu kaynakların dışında alanda yapılmış araştırma raporları (tezler) incelenerek yaptığımız araştırmanın literatür kısmı güçlendirilmiştir.

Karabacak Edip (2019) Halk Oyunları Eğitiminin 9-16 Yaş Grubu Öğrencilerin Özgüven Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sivas (Karabacak, 2019).

Gerek Zinnur (1997) Türk Halk Oyunlarının Tarihsel Gelişimi İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (Danışman Doç. Fikret Değerli)

Güler, N. (2010) İstanbul İlinde Milli Eğitime Bağlı Olan Çalışan Halk Oyunları Usta Öğreticilerinin Yeterliklerinin İncelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (Danışman: Doç. Dr. F. Belma Kurtişoğlu)

Göktan Deniz (2019) Türk Halk Danslarının Öğretimi Sürecinde Yaratıcı Dramanın Kullanımı Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Güzel Sanatlar Eğitimi Programı Doktora Tezi, Ankara, (Danışman Prof. Dr. Ömer Adıgüzel)

Özdinçer Ferruh (1998) Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Kullanılacak Yöntem ve Teknikler Edirne İli Halk Oyunları Üzerine Bir Deneme Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi İzmir (Danışman Dr. Cengiz Aydın)

Özbay S. S. (2020) Anadolu Kültüründen Seçilmiş On Eğitim Müziği Eserinin Orff Schulwerk “Çocuklar İçin Müzik “Yayınları Doğrultusunda İncelenmesi Ve Uygulanması Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi Kocaeli (Danışman Doç Dr. Ümit Kubilay Can)

Topçu Ö. Y. (2012) Carl Orff'un Müzik Yaşamı ve Sahne Kantantı Carmina Burana İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi İstanbul (Danışman Prof. Mesut İktu)

Yatman Eda (2005) Türk Halk Oyunlarının Kökeni Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi Sakarya (Danışmanı Yrd. Doç. Dr
Türker Eroğlu)

4. ARAŞTIRMADA KULLANILAN YÖNTEMLER

Bu araştırmada “Deneyisel Yöntem”in modellerinden bazıları ile “Tarihsel Yöntem” ve “Betimsel Yöntem” kullanılmaktadır.

Deneyisel yöntemin farklı modellerinden;

4.1. Deneyisel Yöntem

4.1.1. Sontest Kontrol Grupları Modeli

Yansız atama ile iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, diğeri kontrol grubu olarak kullanılır. Gruplara yalnız sontest uygulanır (Karasar, 1986).

Araştırmamızda “Geleneksel Halk Oyunları Öğretimi” (GHOÖ) olarak adlandırılan/adlandırdığımız bir grubun deney grubu ile eşzamanlı çalışmaları karşılaştırılmıştır. Ahmet Şenol bizim GHOÖ olarak adlandırdığımız yaklaşımı “Klasik Öğretim Yöntemi” olarak tanımlamaktadır. “...usta-çırak silsilesini takip eden ve parçadan bütüne amacını taşıyan bu yöntemde, yerel halk oyunlarını bilen bir kişi tarafından, adımları öğrenciler önünde taklit ederek öğretim yapılmaktadır.” (Şenol, 2013). Bu yöntemi kullanan ve “Usta Öğretici” belgeli bir öğretici tarafından çalıştırılan grup araştırmamızın kontrol grubunu oluşturmuştur. Her ne kadar araştırmamızda bir kıyaslama ile sonuç çıkarılmayacağını düşünsek de böyle bir grubun bizlere fikir vermesi açısından araştırmaya sürecine alındığını belirtmek isteriz.

4.1.2. Zaman Serisi/Dizisi Modeli (Tek Grup Modeli)

Zaman serileri şeklindeki b tür araştırmalar zaman çizelgesi üzerinde uzunlamasına yer alan ve eğitimde oldukça yararlanılan çalışmalardır. Bu tür araştırmalarda araştırmacı işlemiden önce ve sonra gözlemler arasındaki farkları karşılaştırmak suretiyle işlemin etkisini incelemektedir (Kaptan, 1989).

Ayrıca özellikler THO’larının ve öğretimin geçmiş süreçlerini açıklayabilmek için “Tarihsel Yöntem” başvurulmuştur. Tarihsel Yöntem; “geçmiş zaman içinde meydana gelmiş olay ve olguların araştırılmasında ya da bir problemin geçmişle olan

ilişkisi yönünden incelenmesinde kullanılan yönteme Tarihsel Yöntem denilmektedir.” (Kaptan, 1989).

Kaynakların elde edilmesi, alanda yapılan alan çalışmalarına ulaşılması Betimsel (Survey – Tarama) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Betimleme araştırmaları, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla olan ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır (Kaptan, 1989).

4.2. Araştırma Evreni

Araştırmanın evreni araştırmada deneysel çalışmaya katılan 6/12 yaş grubundaki Türkiye’deki tüm öğrenciler olarak ele alınmaktadır.

4.3. Araştırmanın Örneklemi

6/12 yaş grubu Türkiye evreninde Sait Çiftçi İlköğretim Okulundaki öğrenciler araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

4.4. Verilerin Toplanması/ Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler;

- Görüntü kayıtlarıyla ve
- Gözlem formlarıyla veriler toplanmıştır.

4.4.1. Kontrol Grubu Gözlem Formu

Araştırmayı yürüttüğümün İstanbul ili, Şişli ilçesine bağlı Sait Çiftçi İlköğretim Okulu’nda yürütülmekte olan Halk Oyunları dersleri (Geleneksel Halk Oyunları Öğretimi) araştırmamızın kontrol grubu olarak düşünülmüştür. Gerekli izinler alındıktan sonra kamera aracılığı ile dersler, veri kaybını önlemek için videoya kaydedilmiştir. Alınan kayıtlar aşağıdaki gözlem formu olarak düzenlediğimiz tabloya işlenmiştir. Oluşturmuş olduğumuz tabloda, çalışılan okul, çalıştırıcı, öğretilen oyun ve kayıt tarihine yer verilmiştir. Değerlendirme ölçütleri olarak 7 başlık altında topladığımız gözlemlerimizi, 5’den 1’e kadar rakam aralığında olumludan olumsuz bir derecelendirme yapılmıştır. Oluşturduğumuz bu tablo ile 18 Mart 2022-17 Haziran 2022 tarihleri arasında 18 ders kaydedilerek gözlem formları oluşturulmuştur.

Çalışılan Okul					
Usta Öğretici					
Öğretilen Oyun					
Kayıt Tarihi					
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf Yönetimi:					
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.					
3.Müzik kullanımı.					
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.					
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi					
6.Oyun –Müzik Uyumu					
7.Ders süresini iyi kullanımı.					

4.4.2. Deney Grubu ile Yapılan Çalışma ve Gözlem Formu

İstanbul ili, Şişli ilçesine bağlı Sait Çiftçi İlköğretim Okulu’nda 6-10 yaş aralığındaki 10 öğrenci araştırmamızın deney grubunu oluşturmaktadır. Öğrenciler daha önce halk oyunları çalışmalarına kısmen katılmışlardır. Bu öğrencilerle yapılan çalışmalarda kamera aracılığı ile veri kaybını önlemek için videoya kaydedilmiştir. Alınan kayıtlar aşağıdaki gözlem formu olarak düzenlediğimiz tabloya işlenmiştir. Oluşturmuş olduğumuz tabloda, çalışılan okul, öğrencinin adı-soyadı, öğretilen oyun ve kayıt tarihine yer verilmiştir. Değerlendirme ölçütleri olarak 6 başlık altında topladığımız gözlemlerimizi, 5’den 1’e kadar rakam aralığında olumludan olumsuz bir derecelendirme yapılmıştır. Oluşturduğumuz bu tablo ile 18 Şubat 2022 ile 27 Mayıs 2022 tarihleri arasında 16 ders kaydedilerek gözlem formları oluşturulmuştur.

Deney grubu ile yapılan çalışmalarda kullandığımız dört adet oyunun önce hikâyeleri anlatılmıştır. Oyunlardan bazılarının hikayeleri kaynaklardan elde edilerek kullanılmış, bazılarında ise araştırmacı tarafından oyuna uygun olarak oluşturulmuştur.

Çalışılan Okul					
Öğrencini Adı / Soyadı					
Öğretilen Oyun					
Kayıt Tarihi					
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil					
• Ritim					
• Hareket					
• Seslendirme					
• Çalgı					
• Doğaçlama					
• Dans					

4.5. Verilerin Çözümlemesi

Kontrol Grubunun kayıt altına alınan yaptıkları çalışmalar gözlem formlarına aktarılarak verilerin değerlendirilmesi yapılmıştır. Buna göre oluşturulan gözlem formları:

4.5.1. Geleneksel Öğretim Yaklaşımı Gözlem Formu

1. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi- Kırkhan				
Gözlem Tarihi	11.02.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1(Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.					+
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.				+	
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi			+		
6.Oyun –Müzik Uyumu			+		
7.Ders süresini iyi kullanımı.				+	

2. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi- Güzelhan				
Gözlem Tarihi	18.02.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.			+		
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.				+	
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi				+	
6.Oyun –Müzik Uyumu					+
7.Ders süresini iyi kullanımı.					+

3. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi- Şekeroğlan				
Gözlem Tarihi	25.02.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.			+		
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.				+	
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi			+		
6.Oyun –Müzik Uyumu				+	
7.Ders süresini iyi kullanımı.				+	

4. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi- Zellocan				
Gözlem Tarihi	04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.			+		
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi				+	
6.Oyun –Müzik Uyumu				+	
7.Ders süresini iyi kullanımı.				+	

5. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi- Fadike Demone				
Gözlem Tarihi	11.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.			+		
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.				+	
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi			+		
6.Oyun –Müzik Uyumu			+		
7.Ders süresini iyi kullanımı.				+	

6. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Elazığ Yöresi- Çayda Çıra				
Gözlem Tarihi	18.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.				+	
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi			+		
6.Oyun –Müzik Uyumu				+	
7.Ders süresini iyi kullanımı.			+		

7. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Muğla Yöresi- Kerimoğlu				
Gözlem Tarihi	25.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.					+
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi					+
6.Oyun –Müzik Uyumu					+
7.Ders süresini iyi kullanımı.					+

8. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Kırklareli- Karşılama				
Gözlem Tarihi	01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.			+		
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.				+	
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi			+		
6.Oyun –Müzik Uyumu			+		
7.Ders süresini iyi kullanımı.				+	

9. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Kırklareli- Damat Halayı				
Gözlem Tarihi	08.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.			+		
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.				+	
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi					+
6.Oyun –Müzik Uyumu				+	
7.Ders süresini iyi kullanımı.				+	

10. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi- Tüm Oyunlar Koreografi				
Gözlem Tarihi	15.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:				+	
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.			+		
3.Müzik kullanımı.			+		
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.				+	
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi				+	
6.Oyun –Müzik Uyumu			+		
7.Ders süresini iyi kullanımı.			+		

11. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Elazığ, Muğla, Kırklareli Yöreleri Koreografi				
Gözlem Tarihi	22.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:				+	
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.					+
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi					+
6.Oyun –Müzik Uyumu				+	
7.Ders süresini iyi kullanımı.				+	

12. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi -Tüm Oyunlar Koreografi				
Gözlem Tarihi	29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.					+
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi				+	
6.Oyun –Müzik Uyumu				+	
7.Ders süresini iyi kullanımı.			+		

13. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Elazığ, Muğla, Kırklareli Yörelere Koreografi				
Gözlem Tarihi	06.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.			+		
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi				+	
6.Oyun –Müzik Uyumu			+		
7.Ders süresini iyi kullanımı.				+	

14. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi -Tüm Oyunlar Koreografi				
Gözlem Tarihi	13.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.			+		
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.			+		
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi				+	
6.Oyun –Müzik Uyumu				+	
7.Ders süresini iyi kullanımı.			+		

15. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Elazığ, Muğla, Kırklareli Yöreleri Koreografi				
Gözlem Tarihi	20.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.			+		
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.			+		
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi				+	
6.Oyun –Müzik Uyumu				+	
7.Ders süresini iyi kullanımı.					+

16. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi -Tüm Oyunlar Koreografi				
Gözlem Tarihi	27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.				+	
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.			+		
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi				+	
6.Oyun –Müzik Uyumu				+	
7.Ders süresini iyi kullanımı.					+

17. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Elazığ, Muğla, Kırklareli Yöreleri Koreografi				
Gözlem Tarihi	03.06.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.			+		
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.				+	
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi			+		
6.Oyun –Müzik Uyumu				+	
7.Ders süresini iyi kullanımı.					+

18. Ders

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi Tüm Oyunlar Koreografi				
Gözlem Tarihi	10.06.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf hakimiyeti:			+		
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.			+		
3.Müzik kullanımı.				+	
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.				+	
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi				+	
6.Oyun –Müzik Uyumu			+		
7.Ders süresini iyi kullanımı.				+	

Toplam Tablosu:

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Usta Öğretici	Uğur Bulut				
Öğretilen Oyun	Antep Yöresi Tüm Oyunlar Koreografi				
Yapılan Ders Sayısı	18				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
1.Sınıf Yönetimi:	-	-	16	2	-
2.Oyun hareketlerini açıklaması ve göstermesi.	-	-	7	11	-
3.Müzik kullanımı.	-	-	4	13	1
4.Oyun ile ilgili düzenleme yapması.	-	-	5	10	3
5.Öğrencileri hareketleri öğrenmesini denetlemesi	-	-	6	9	3
6.Oyun –Müzik Uyumu	-	-	6	10	2
7.Ders süresini iyi kullanımı.	-	-	4	9	5
Toplam	-	-	44	64	14

Kontrol grubu değerlendirme ölçekleri incelendiğinde 3-2-1 başlıkları altında sürecin yürütüldüğü öne çıkmaktadır. Bu durum ise “Kontrol Grubu”nun 18 ders sonucunda istendik/beklenen sonuçlara ulaşamadığını ortaya çıkartmaktadır. Burada anlatmak istediğimiz durum, kontrol grubunun başarı durumunu ölçmekten çok kendi çalışmamızın durumunu belirlemek olduğunu bir kez daha vurgulamak isteriz.

4.5.2. Deney Grubu Gözlem Formları:

Kayıt altına aldığımız her oyun için ve her oyuncu için ayrı gözlem formları oluşturulmuştur. Gerekğinde kayıtları tekrar izlenmek suretiyle veri kaybının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Her oyunun öncesinde gruba oyun ile ilgili oyunun hikayeleri anlatılmıştır. Buna göre:

4.5.2.1. Deney Grubu Gözlem Formu: (Bolu Ördek Oyunu)

Etkinlik Tanımı: Bolu yöresine ait resimler, videolar ve ördek kuklası kullanılır. Önce oyunun hikâyesi ördek kuklası ile anlatılır. Ses ile taklit yaklaşımı ile ördek sesi seslendirilir. Oyunun ölçüsü 7/4'lük yapı kastanyet ile tekerleme ile öğretilir. Türkünün sözleri hecelere ayırarak tekerleme şeklinde dem tutularak öğretilir. Beden perküsyonu ile oyunun ritmik yapısı pekiştirilir. Son bölümde hikâye tekrar anlatılır ve doğaçlama ile hareketler öğretilir.

Oyunun Hikayesi: Bir varmış bir yokmuş. Deniz adında bir çocuk varmış. Deniz, ormanda göl kenarında gezintiye çıkmış. Bir de ne görsün? Yeşil ördekler göl de yıkanıyor. Meraklı ve dikkatli bir şekilde onları izlemeye başlamış. Ördekler gölde kanatlarını çırparak yıkanıyor, birbirleri ile şakalaşıyorlarmış. Sonra her ördek kendine bir eş bulup oynamaya başlamış, kanatlarını sağa sola açarak kendi etraflarında dönüyorlarmış. Sanki göl de dans ediyorlarmış. Sonra oynamaktan yorulup uyumaya karar vermişler ve birbirlerine sarılıp uyumuşlar. Birden bir ses duymuşlar, çok korkmuşlar... Birde bakmışlar ki, kaz sürüsü geliyor. Hemen onları uzaklaştırmak için hep birlikte zıplayarak kanat çırpmaya başlamışlar. Kazlarda onlara zarar vermeden oradan uzaklaşmış.

Dil: Sesle taklit vak va ki, ve oyunun sözleri:

*Ördek göllerde çalkanır
Hem çalkanır hem yıkanır
Aman ördek yeşil yeşil ördek
Hani senin eşin eşin ördek
Aman ördek yeşil yeşil ördek
Bize selam çakar mısın ördek
Aman ördek yeşil yeşil ördek
Akşam oldu uyur musun ördek
Aman ördek yeşil yeşil ördek
Sabah oldu uyan uyan ördek
Aman ördek yeşil yeşil ördek
Hani senin eşin eşin ördek
Aman ördek yeşil yeşil ördek
Bize selam çakar mısın ördek*

Ritim: 7/4. Düm te ke, düm te ke....

Orijinal oyunda tahta kaşık kullanılıyor. Onun yerine hem daha pratik hem de Orff çalgısı olduğu için el zili ya da marakas kullanılır. Hem söyleyip hem ritim çalgıları ile çalınır.

Öğretmen def ya da bongo ile tekerlemeyi öğretir. Türkünün sözleri tekerleme ile ritim tutularak öğretilir.

A-man ör-dek, Ye-şil ye-şil Ör-dek,

Beden Perküsyonu ile öğrenciler tekerlemeyi öğrenirler. Dize vurma, el çırpma gibi.

Doğaçlama: Öğretmen hikaye'yi okurken roller belirlenir. Çocuklar hikayedeki sıra ile ördeklerin hareketlerini taklit ederler. Öğretmen hem anlatır hem de hareketleri yapar. Hem el hem ayak figürleri bu bölümde öğretilir.

Kontrol Grubu Gözlem Formu

1. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Eylül Zeynep Çil				
Öğretilen Oyun	Bolu Yöresi Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi	11.02.2022/18.02.2022/25.02.2022/04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim			+		
• Hareket			+		
• Seslendirme				+	
• Çalgı			+		
• Doğaçlama		+			
• Dans			+		

2. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Şafak Duru Avcı				
Öğretilen Oyun	Bolu Yöresi Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi	11.02.2022/18.02.2022/25.02.2022/04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim		+			
• Hareket			+		
• Seslendirme			+		
• Çalgı				+	
• Doğaçlama				+	
• Dans			+		

3. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Nisa Kara				
Öğretilen Oyun	Bolu Yöresi Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi	11.02.2022/18.02.2022/25.02.2022/04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil				+	
• Ritim			+		
• Hareket			+		
• Seslendirme				+	
• Çalgı				+	
• Doğaçlama			+		
• Dans			+		

4. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Melina Tuna Sakallı				
Öğretilen Oyun	Bolu Yöresi Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi	11.02.2022/18.02.2022/25.02.2022/04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim		+			
• Hareket			+		
• Seslendirme			+		
• Çalgı			+		
• Doğaçlama		+			
• Dans		+			

5. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Lavinya Bal Genceli				
Öğretilen Oyun	Bolu Yöresi Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi	11.02.2022/18.02.2022/25.02.2022/04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim			+		
• Hareket				+	
• Seslendirme				+	
• Çalgı				+	
• Doğaçlama			+		
• Dans				+	

6. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Şimal Aloğlu				
Öğretilen Oyun	Bolu Yöresi Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi	11.02.2022/18.02.2022/25.02.2022/04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim		+			
• Hareket		+			
• Seslendirme			+		
• Çalgı		+			
• Doğaçlama			+		
• Dans		+			

7. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Hilal Çalışkan				
Öğretilen Oyun	Bolu Yöresi Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi	11.02.2022/18.02.2022/25.02.2022/04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim			+		
• Hareket				+	
• Seslendirme			+		
• Çalgı		+			
• Doğaçlama			+		
• Dans			+		

8. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Elif Özmen				
Öğretilen Oyun	Bolu Yöresi Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi	11.02.2022/18.02.2022/25.02.2022/04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim				+	
• Hareket			+		
• Seslendirme				+	
• Çalgı			+		
• Doğaçlama				+	
• Dans			+		

9. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Alya Mira Gümüş				
Öğretilen Oyun	Bolu Yöresi Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi	11.02.2022/18.02.2022/25.02.2022/04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim	+				
• Hareket		+			
• Seslendirme	+				
• Çalgı		+			
• Doğaçlama	+				
• Dans	+				

10. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Derin Cenan				
Öğretilen Oyun	Bolu Yöresi Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi	11.02.2022/18.02.2022/25.02.2022/04.03.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim	+				
• Hareket		+			
• Seslendirme		+			
• Çalgı			+		
• Doğaçlama			+		
• Dans			+		

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Sayısı	10				
Öğretilen Oyun	Ördek Oyunu				
Kayıt Tarihi					
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil	-	4	5	1	-
• Ritim	2	3	4	1	-
• Hareket	-	3	5	2	-
• Seslendirme	1	1	4	4	-
• Çalgı		3	4	3	-
• Doğaçlama	1	2	5	2	-
• Dans	1	2	6	1	-
• Toplam	5	18	33	14	-

Ördek oyunu ile ilgili oluşturmuş olduğumuz değerlendirme tabloları incelendiğinde, 5-4-3-2- değer aralığında olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durum bize yapılan çalışmanın mükemmel olmamakla birlikte başarılı bir sonuç verdiğini belirlemektedir.

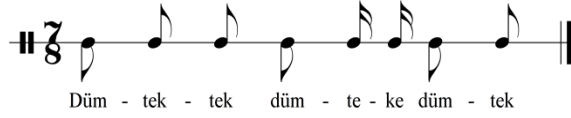
4.5.2.2. Deney Grubu Gözlem Formu: (Ali Paşa Oyunu)

Etkinlik Tanımı: Kırklareli yöresine ait resimler gösterilir ve videolar izletilir. Önce oyunun hikayesi beyaz mendil ile anlatılır. Ses ile taklit yaklaşımı ile domuz sesi seslendirilir. Oyunun ritmi 7/8’lik ritim beden perküsyonu ile öğretilir. Bilek zili kullanılarak ritim daha anlaşılır şekilde öğretilir. Son bölümde hikaye tekrar anlatılır ve doğaçlama ile hareketler öğretilir.

Hikayesi: Günlerden bir gün köyün birinde Ali diye bir çoban yaşarmış. Bu dağ köyü Kırklareli’ndeymiş. Ali’nin bir sürü koyunu varmış. Ali bir gece yarısı aniden uyanmış ve bahçeden sesler geldiğini duymuş. Hemen koyunları aklına gelmiş. Elinde mendili ile bahçeye koşmuş. Birde ne görsün, domuz sürüsü çamura saplanmış koyunlarda onların etrafında dönüp duruyorlar. Ali, ne yapacağını bilememiş domuzları kovalamak için başlamış elindeki mendili sallamaya olduğu yerde dönmeye çığlık atmaya, el çırpmaya ve sonunda başarmış domuz sürüsü uzaklaştırmış ve koyunlarını da tehlikeden kurtarmış. Tekrar mutlu bir şekilde yatağına dönmüş ve mışıl mışıl uyumuş.

Bu oyun sözsüz bir oyun olduğu için dil ile ilgili bilgilere yer verilememektedir.

Ritim: 7/8 3+2+2 Alkış, Adım, Adım

Beden Perküsyonu: Oyunun ritmi beden perküsyonu ile öğretilir.

3= 1.vuruş alkış 2.vuruş sağ el göğüs 3.vuruş sol el göğüs

2= 1 ki sağ el diz e vurulur

2= 1 ki sol el dize vurulur

Yöresel oyunda kullanılan mendil materyal olarak kullanılır. Bilek zili ayaklara ya da ellere takılarak baştaki 3 zamanlı ritmin daha iyi öğrenilmesi sağlanır.

Doğaçlama: Öğretmen hikâyeyi okurken roller belirlenir. Çocuklar hikayedeki sıra ile Ali'nin hareketlerini taklit ederler. Öğretmen hem anlatır hem de hareketleri yapar. Hem el hem ayak figürleri bu bölümde öğretilir.

Kontrol Grubu Gözlem Formu

1. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Eylül Zeynep Çil				
Öğretilen Oyun	Kırklareli Ali Paşa				
Kayıt Tarihi	11.03.2022/18.03.2022/25.03.2022/01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim			+		
• Hareket			+		
• Seslendirme				+	
• Çalgı			+		
• Doğaçlama				+	
• Dans			+		

2. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Şafak Duru Avcı				
Öğretilen Oyun	Kırklareli Ali Paşa				
Kayıt Tarihi	11.03.2022/18.03.2022/25.03.2022/01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim			+		
• Hareket		+			
• Seslendirme			+		
• Çalgı			+		
• Doğaçlama		+			
• Dans			+		

3. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Nisa Kara				
Öğretilen Oyun	Kırklareli Ali Paşa				
Kayıt Tarihi	11.03.2022/18.03.2022/25.03.2022/01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim				+	
• Hareket			+		
• Seslendirme			+		
• Çalgı				+	
• Doğaçlama			+		
• Dans			+		

4. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Melina Tuna Sakallı				
Öğretilen Oyun	Kırklareli Ali Paşa				
Kayıt Tarihi	11.03.2022/18.03.2022/25.03.2022/01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim			+		
• Hareket			+		
• Seslendirme		+			
• Çalgı			+		
• Doğaçlama		+			
• Dans		+			

5. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Lavinya Bal Genceli				
Öğretilen Oyun	Kırklareli Ali Paşa				
Kayıt Tarihi	11.03.2022/18.03.2022/25.03.2022/01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim				+	
• Hareket			+		
• Seslendirme				+	
• Çalgı			+		
• Doğaçlama				+	
• Dans				+	

6. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Şimal Aloğlu				
Öğretilen Oyun	Kırklareli Ali Paşa				
Kayıt Tarihi	11.03.2022/18.03.2022/25.03.2022/01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim			+		
• Hareket		+			
• Seslendirme		+			
• Çalgı			+		
• Doğaçlama		+			
• Dans			+		

7. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Hilal Çalışkan				
Öğretilen Oyun	Kırklareli Ali Paşa				
Kayıt Tarihi	11.03.2022/18.03.2022/25.03.2022/01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim				+	
• Hareket			+		
• Seslendirme				+	
• Çalgı			+		
• Doğaçlama			+		
• Dans				+	

8. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Elif Özmen				
Öğretilen Oyun	Kırklareli Ali Paşa				
Kayıt Tarihi	11.03.2022/18.03.2022/25.03.2022/01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil				+	
• Ritim			+		
• Hareket				+	
• Seslendirme			+		
• Çalgı			+		
• Doğaçlama				+	
• Dans				+	

9. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Alya Mira Gümüş				
Öğretilen Oyun	Kırklareli Ali Paşa				
Kayıt Tarihi	11.03.2022/18.03.2022/25.03.2022/01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim	+				
• Hareket		+			
• Seslendirme		+			
• Çalgı	+				
• Doğaçlama		+			
• Dans		+			

10. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Derin Cenan				
Öğretilen Oyun	Kırklareli Ali Paşa				
Kayıt Tarihi	11.03.2022/18.03.2022/25.03.2022/01.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil	+				
• Ritim		+			
• Hareket		+			
• Seslendirme	+				
• Çalgı		+			
• Doğaçlama		+			
• Dans		+			

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Sayısı	10				
Öğretilen Oyun	Ali Paşa Oyunu				
Kayıt Tarihi					
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil	1	5	3	1	-
• Ritim	1	1	5	3	-
• Hareket	-	4	5	1	-
• Seslendirme	1	3	3	3	-
• Çalgı	1	1	7	1	-
• Doğaçlama	-	5	2	3	-
• Dans	-	3	4	3	-
• Toplam	4	22	29	15	-

Tablolar incelendiğinde çoğunlukla 4-3 aralığında seyrettiği görülmektedir. Bazı öğrencilerde 2 düzeyine düşerken bazı öğrencilerde ise 5 düzeyine çıktığı görülmektedir. Bu durumda yaptığımız çalışma başarılı olarak ifade edilebilir.

4.5.2.3. Deney Grubu Değerlendirme Formu: (Toycular Oyunu)

Etkinlik Tanımı: Van yöresine ait resimler gösterilir ve videolar izletilir. Oyunun hikayesi anlatılır ve canlandırma yapılır. Türkünün sözleri seslendirilirken ritim aynı anda öğretilir ritim ve sözler prozodi açısından örtüşür. Bongo çalgısı ile ritim pekiştirilir hem türkü söylenir hem ritim çalınır. Son bölümde hareketler eklenir.

Van yöresine ait resimler gösterilir ve videolar izletilir. Oyunun hikayesi anlatılır ve canlandırma yapılır. Türkünün sözleri seslendirilirken ritim aynı anda öğretilir ritim ve sözler prozodi açısından örtüşür. Bongo çalgısı ile ritim pekiştirilir hem türkü söylenir hem ritim çalınır. Son bölümde hareketler eklenir.

Hikayesi: Hatırda kalan birçok öyküye konu olmuş Van'ın Vestan (Bugünkü Gevaş İlçesi) yöresinde bir köyün genci bir kıza gönül verir.

Dillere destan bu aşkın iki müsebbibinden biri olan genç adam gönlünün sahibi kızı almak için çeşitli çareler arar. Aşkına nişane sebebi ile gizli olarak yârine fistan bile gönderir. Kızın babası bu hadiseyi sezer ve bu büyük aşkın ikinci müsebbibi olan kızını sevdiği gence vermeye karar verir.

Oğlan tarafı kızı almak için büyük bir coşku ile Vestan'a gelir, o anda kız tarafı da aynı coşkuya davul zurna eşliğinde oyun oynayarak karşılık veriyordur. Düğün alayı gelince davul zurna susar ve gelen misafirler ev sahiplerince büyük misafirperverlik gösterisi ile ağırlanır. Yemekler yenilip, sohbetler edildikten sonra kız tarafından bir zat:

“Haydi, Toycular sıra sizde oynayın da seyredelim” der.

Ve oğlan tarafı oynamaya başlar. İşte o gün Vestan'da oynanan oyunun adı bu büyük aşkın nişanesi niteliğinde Toycular olarak bugüne kadar gelir. (vanlinihathoca, 2019)

Dil: Öğretmen türkünün sözlerini söylerken elleri ile adımları parmaklarını kullanarak öğrencilere anlatır. Her bir hece bir adıma denk gelecek şekilde kurgulanır.

*Toycular yar can koluna mercan
Ben sana hayran oy aman aman
Toycular yar can koluna mercan
Ben sana kurban oy aman aman
Ben giderim mestana yarım için fistan
Yare fistan yakışır ah bir giyse üstüne
Ben giderim mestana yarım için fistan
Yare fistan yakışır ah bir giyse üstüne
Toycular yar can koluna mercan
Ben sana hayran oy aman aman
Toycular yar can koluna mercan*

Ben sana hayran oy aman aman
Toycular yar can koluna mercan
Ben sana hayran oy aman aman
Toycular yar can koluna mercan
Ben sana hayran oy aman aman

Ritim: 4 zamanlı ritim kalıbıdır. Bongo enstrümanı ile öğrencilere öğretilir.

Toycu –lar Yar-can

1- 2 3 4

Düm - te - ke düm - te - ke düm - te - ke düm - te - ke

Doğaçlama: Öğretmen hikâyeyi okurken roller belirlenir. Çocuklar hikayedeki toycuları hareketlerini taklit ederler. Öğretmen hem anlatır hem de hareketleri yapar. Hem el hem ayak figürleri bu bölümde öğretilir.

Kontrol Grubu Gözlem Formu

1. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Eylül Zeynep Çil				
Öğretilen Oyun	Van Yöresi Toycular Halayı				
Kayıt Tarihi	08.04.2022/15.04.2022/22.04.2022/29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim		+			
• Hareket			+		
• Seslendirme		+			
• Çalgı			+		
• Doğaçlama			+		
• Dans		+			

2. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Şafak Duru Avcı				
Öğretilen Oyun	Van Yöresi Toycular Halayı				
Kayıt Tarihi	08.04.2022/15.04.2022/22.04.2022/29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim				+	
• Hareket			+		
• Seslendirme				+	
• Çalgı			+		
• Doğaçlama			+		
• Dans				+	

3. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Nisa Kara				
Öğretilen Oyun	Van Yöresi Toycular Halayı				
Kayıt Tarihi	08.04.2022/15.04.2022/22.04.2022/29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim				+	
• Hareket			+		
• Seslendirme				+	
• Çalgı			+		
• Doğaçlama				+	
• Dans			+		

4. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Melina Tuna Sakallı				
Öğretilen Oyun	Van Yöresi Toycular Halayı				
Kayıt Tarihi	08.04.2022/15.04.2022/22.04.2022/29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim			+		
• Hareket			+		
• Seslendirme		+			
• Çalgı			+		
• Doğaçlama			+		
• Dans		+			

5. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Lavinya Bal Genceli				
Öğretilen Oyun	Van Yöresi Toyçular Halayı				
Kayıt Tarihi	08.04.2022/15.04.2022/22.04.2022/29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim				+	
• Hareket			+		
• Seslendirme			+		
• Çalgı			+		
• Doğaçlama				+	
• Dans				+	

6. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Şimal Aloglu				
Öğretilen Oyun	Van Yöresi Toyçular Halayı				
Kayıt Tarihi	08.04.2022/15.04.2022/22.04.2022/29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim		+			
• Hareket			+		
• Seslendirme		+			
• Çalgı		+			
• Doğaçlama			+		
• Dans		+			

7. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Hilal Çalışkan				
Öğretilen Oyun	Van Yöresi Toyçular Halayı				
Kayıt Tarihi	08.04.2022/15.04.2022/22.04.2022/29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim	+				
• Hareket		+			
• Seslendirme		+			
• Çalgı	+				
• Doğaçlama		+			
• Dans		+			

8. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Elif Özmen				
Öğretilen Oyun	Van Yöresi Toycular Halayı				
Kayıt Tarihi	08.04.2022/15.04.2022/22.04.2022/29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim		+			
• Hareket			+		
• Seslendirme				+	
• Çalgı			+		
• Doğaçlama		+			
• Dans			+		

9. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Alya Mira Gümüş				
Öğretilen Oyun	Van Yöresi Toycular Halayı				
Kayıt Tarihi	08.04.2022/15.04.2022/22.04.2022/29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil	+				
• Ritim		+			
• Hareket	+				
• Seslendirme		+			
• Çalgı		+			
• Doğaçlama			+		
• Dans		+			

10. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Derin Cenan				
Öğretilen Oyun	Van Yöresi Toycular Halayı				
Kayıt Tarihi	08.04.2022/15.04.2022/22.04.2022/29.04.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil	+				
• Ritim		+			
• Hareket		+			
• Seslendirme	+				
• Çalgı		+			
• Doğaçlama		+			
• Dans		+			

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Sayısı	10				
Öğretilen Oyun	Toycular Oyunu				
Kayıt Tarihi					
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil	2	2	6	-	-
• Ritim	1	5	1	3	-
• Hareket	1	2	7	-	-
• Seslendirme	1	5	1	3	-
• Çalgı	1	3	6	-	-
• Doğaçlama	-	3	5	2	-
• Dans	-	6	2	2	-
• Toplam	6	26	28	10	-

Tablolar incelendiğinde çoğunlukla 5-4-3-2 aralığında seyrettiği görülmektedir. Bazı öğrencilerde 2 düzeyine düşerken bazı öğrencilerde ise 5 düzeyine çıktığı görülmektedir. Daha çok 4 ve 3 düzeyinde yoğun olduğu, ağırlık merkezi olarak burayı baz almamız gerekmektedir. Bu durumda yaptığımız çalışma başarılı olarak ifade edilebilir.

4.5.2.4. Deney Grubu Değerlendirme Formu: (Derule Oyunu)

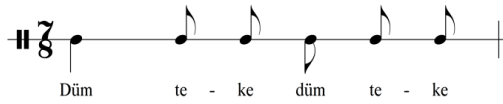
Etkinlik Tanımı: Karadeniz yöresine ait resimler gösterilir ve videolar izletilir. Oyunun hikayesi anlatılır ve canlandırma yapılır. Sesle ile deniz ve taka sesi taklit edilir. Marakas ve yağmur çubuğu çalgısı ile ritim öğretilir ve pekiştirilir. Son bölümde hareketler eklenir.

Hikaye: Trabzon'un bir balıkçı köyünde dursun diye bir balıkçı yaşarmış, Dursun'un Temel adında şirin mi şirin bir oğlu varmış. Temel ve babası, babasının teknesi ile balığa çıkmaya karar vermiş. Ağlar hazırlanmış sabaha karşı vira diyerek denize açılmışlar. Ağlar denize bırakılmış, heyecanlı bekleyiş başlamış. Saatler sonra ağlar balıkla dolmuş, balıklar tekneye alınarak kasalara doldurulmaya başlanmış. Temel meraklı gözlerle babasını ve diğer tekneleri izlerken birden bir müzik sesi duymuş. Duyduğu ses kemeçe sesiymiş. Balıkçıklar dans etmeye başlamışlar... Temel babasına balıkçıların neden titreyerek dans ettiklerini sormuş. Babası, cevap vermiş ağdaki hamsi balıklarının hareketlerini taklit ediyorlar demiş. Hep birlikte kıyıya kadar dans ederek gelmişler.

*Derule de derule
Derule de derule
Derule de derule
Derule de derule*

Oynayın kız oynayın durmanın ne kârı var
Oynayın kız oynayın durmanın ne kârı var
Ha bu köyün içinin acayip bekârı var
Ha bu köyün içinin acayip bekârı var
Derule de derule
Derule de derule
Derule de derule
Derule de derule
Çek aşağı yukarı lambanın fitilini
Çek aşağı yukarı lambanın fitilini
Niye konuşmayasun kuş mu yedi diluni?
Niye konuşmayasun kuş mu yedi diluni?
Derule de derule
Derule de derule
Derule de derule
Derule de derule
Oy kemençeci dayı soktun gözüme yayı
Oy kemençeci dayı soktun gözüme yayı
Kör ettin gözlerumi göremirim dünyayı
Kör ettin gözlerumi göremirim dünyayı
Derule de derule
Derule de derule
Derule de derule
Derule de derule

Ritim: 7/8 ritim kalıbı marakas ile öğretilir.

Doğaçlama: Öğretmen hikâyeyi okurken roller belirlenir. Çocuklar hikayedeki balık ve balıkçıların hareketlerini taklit ederler. Öğretmen hem anlatır hem de hareketleri yapar. Hem el hem ayak figürleri bu bölümde öğretilir.

Kontrol Grubu Gözlem Formu

1. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Eylül Zeynep Çil				
Öğretilen Oyun	Delure Horon				
Kayıt Tarihi	06.05.2022/13.05.2022/20.05.2022/27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim			+		
• Hareket				+	
• Seslendirme				+	
• Çalgı			+		
• Doğaçlama			+		
• Dans				+	

2. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Şafak Duru Avcı				
Öğretilen Oyun	Delure Horon				
Kayıt Tarihi	06.05.2022/13.05.2022/20.05.2022/27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim			+		
• Hareket			+		
• Seslendirme		+			
• Çalgı		+			
• Doğaçlama		+			
• Dans			+		

3. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Nisa Kara				
Öğretilen Oyun	Delure Horon				
Kayıt Tarihi	06.05.2022/13.05.2022/20.05.2022/27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil				+	
• Ritim			+		
• Hareket			+		
• Seslendirme		+			
• Çalgı		+			
• Doğaçlama			+		
• Dans			+		

4. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Melina Tuna Sakallı				
Öğretilen Oyun	Delure Horon				
Kayıt Tarihi	06.05.2022/13.05.2022/20.05.2022/27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim		+			
• Hareket		+			
• Seslendirme		+			
• Çalgı			+		
• Doğaçlama		+			
• Dans			+		

5. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Lavinya Bal Genceli				
Öğretilen Oyun	Delure Horon				
Kayıt Tarihi	06.05.2022/13.05.2022/20.05.2022/27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim			+		
• Hareket			+		
• Seslendirme				+	
• Çalgı			+		
• Doğaçlama			+		
• Dans			+		

6. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Şimal Aloğlu				
Öğretilen Oyun	Delure Horon				
Kayıt Tarihi	06.05.2022/13.05.2022/20.05.2022/27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim		+			
• Hareket			+		
• Seslendirme			+		
• Çalgı		+			
• Doğaçlama		+			
• Dans		+			

7. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Hilal Çalışkan				
Öğretilen Oyun	Delure Horon				
Kayıt Tarihi	06.05.2022/13.05.2022/20.05.2022/27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil	+				
• Ritim		+			
• Hareket	+				
• Seslendirme		+			
• Çalgı		+			
• Doğaçlama		+			
• Dans	+				

8. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Elif Özmen				
Öğretilen Oyun	Delure Horon				
Kayıt Tarihi	06.05.2022/13.05.2022/20.05.2022/27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil			+		
• Ritim				+	
• Hareket				+	
• Seslendirme			+		
• Çalgı				+	
• Doğaçlama			+		
• Dans				+	

9. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Alya Mira Gümüş				
Öğretilen Oyun	Delure Horon				
Kayıt Tarihi	06.05.2022/13.05.2022/20.05.2022/27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil	+				
• Ritim		+			
• Hareket	+				
• Seslendirme		+			
• Çalgı	+				
• Doğaçlama		+			
• Dans		+			

10. Kişi

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Adı / Soyadı	Derin Cenana				
Öğretilen Oyun	Delure Horon				
Kayıt Tarihi	06.05.2022/13.05.2022/20.05.2022/27.05.2022				
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil		+			
• Ritim		+			
• Hareket	+				
• Seslendirme		+			
• Çalgı		+			
• Doğaçlama	+				
• Dans	+				

Çalışılan Okul	Sait Çiftçi İlköğretim Okulu				
Öğrencini Sayısı	10				
Öğretilen Oyun	Derule Oyunu				
Kayıt Tarihi					
Değerlendirme Ölçütleri	5 (Çok İyi)	4 (İyi)	3 (Orta)	2 (Zayıf)	1 (Yetersiz)
• Dil	2	3	4	1	-
• Ritim	-	5	4	1	-
• Hareket	3	1	4	2	-
• Seslendirme	-	6	2	2	-
• Çalgı	1	5	3	1	-
• Doğaçlama	1	5	4	-	-
• Dans	2	2	4	2	-
• Toplam	9	27	25	9	-

Tablodan çıkan sonuca göre burada da ağırlık merkezi 4 ve 3 olmaktadır. 5 ve 2 eşit düzeydedir. Bu durumda yaptığımız çalışma başarılı olarak ifade edilebiliriz.

5. BULGULAR

5.1. Bulgular ve Denencelerin Test Edilmesi

Yapmış olduğumuz araştırmada deney grubunda elde ettiğimiz veriler ile problem cümlemizin çözümü için “Alt Problemler” ve “Denenceler” test edilmiştir. Bu bağlamda; her alt problemin ve denencenin elde edilen veriler ışığında ayrı ayrı ele alınarak değerlendirmesi şöyle oluşmuştur:

1. *Alt problemimiz*; “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kültürümüzün bir değişkeni olan “Dil” öğretimi de gerçekleşmekte midir?” olarak belirlenmiştir. Buna karşılık oluşturduğumuz denencemiz ise; “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kültürümüzün bir değişkeni olan “Dil” öğretimi de gerçekleşmektedir” olarak belirlenmiştir. Kullandığımız örnek dört oyun ezgisinin 3 tanesi sözlüdür. Bu ezgilerin sözleri genel deneklerce 5-4-3 aralığında görüldüğü için denencemiz/hipotezimiz doğrulanmıştır.

2. *Alt problemimiz*; “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze özgü “Ritim” öğretimi de gerçekleşmekte midir? olarak belirlenmiştir. Buna karşılık oluşturduğumuz denencemiz ise; “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze özgü “Ritim” öğretimi de gerçekleşmektedir olarak belirlenmiştir. Ritim öğrenme ve uygulama sürecinde yapılan değerlendirmeler 5-4-3 aralığında görüldüğü için denencemiz/hipotezimiz doğrulanmıştır.

3. *Alt problemimiz*; “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait türkü “Seslendirme” öğretimi de gerçekleşmekte midir?” olarak belirlenmiştir. Buna karşılık oluşturduğumuz denencemiz: ise “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait türkü “Seslendirme” öğretimi de gerçekleşmektedir” olarak belirlenmiştir. Seslendirme ve türkü öğretimi sürecinde yapılan değerlendirmeler 4 ve 3 aralığında görüldüğü için denencemiz/hipotezimiz doğrulanmıştır.

4. *Alt problemimiz*; “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait Halk oyunları figürleri ve oyunun bütünüün öğretimi gerçekleşmekte midir?” olarak belirlenmiştir. Buna karşılık oluşturduğumuz denencemiz ise: “OS

yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait Halk oyunları figürleri ve oyunun bütününe öğretimi gerçekleştirilmektedir” olarak belirlenmiştir. Hareket öğretimi ve uygulaması sürecinde yapılan değerlendirmeler 5, 4 ve 3 aralığında görüldüğü için denencemiz/hipotezimiz doğrulanmıştır.

5. *Alt problemimiz*: “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken çalgı öğretimi ve çalgı ile eşlik gerçekleştirilmekte midir?” olarak belirlenmiştir.

Buna karşılık oluşturduğumuz denencemiz ise “*OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken çalgı öğretimi ve çalgı ile eşlik gerçekleştirilmektedir.*” olarak belirlenmiştir. Çalgı öğretimi ve uygulama sürecinde yapılan değerlendirmeler 4 ve 3 aralığında görüldüğü için denencemiz/hipotezimiz doğrulanmıştır.

6. *Alt problemimiz*: “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait Halk oyunları hikâyelerinin öğretimi gerçekleştirilmekte midir?” olarak belirlenmiştir. Buna karşılık oluşturduğumuz denencemiz; ise “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunları öğretilirken kendi kültürümüze ait Halk oyunları hikâyelerinin öğretimi gerçekleştirilmektedir, olarak belirlenmiştir.” Doğaçlama öğretimi ve uygulama sürecinde yapılan değerlendirmeler 5 ve 1 de 3 öğrenci bulunmaktadır. Ağırlık merkezi ise 4 ve 3 aralığında görüldüğü için denencemiz/hipotezimiz doğrulanmıştır.

7. *Alt problemimiz*: “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunlarından seçilen örnek oyunların öğretimi gerçekleştirilmekte midir?” olarak belirlenmiştir. Buna karşılık oluşturduğumuz denencemiz; ise “OS yaklaşımı ile Türk Halk Oyunlarından seçilen örnek oyunların öğretimi gerçekleştirilmektedir” olarak belirlenmiştir. Türk halk oyunları öğretimi ve uygulama sürecinde yapılan değerlendirmeler 4 ve 3 aralığında yoğunlaşma görüldüğü için denencemiz/hipotezimiz doğrulanmıştır.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Günümüzde, sanat eğitimlerinin içinde olan Türk halk oyunları faaliyetlerinin öğretiminde şu ana kadar herhangi bir öğretim yöntem ve tekniği kullanılmadığı bilinmektedir. Geleneksel öğretim yöntemi ile usta çırak ilişkisine dayalı bir öğretim şekli, ders uygulaması günümüze kadar devam etmektedir.

Müzik eğitimi yaklaşımlarından biri olan Orff Yaklaşımı kendine özgü tarzı yaklaşımları ile çocuk eğitiminde müzik ve dans pedagojisi uygulamaları tüm dünyada bilinen bir yaklaşımdır. Ülkemizde son yıllarda oldukça popüler olmasına rağmen henüz halk oyunları eğitimi ile birlikte kullanıldığı gözlenmemiştir.

MEB'e bağlı Sait Çiftçi İlköğretim model okulunda yaptığımız gözlemler ve deneysel yöntemler sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda usta öğreticinin derslerdeki öğretim yöntemleri konusundaki yetersizliğinin pedagojik olarak yeterli eğitim düzeyine sahip olmadığı ortaya çıkmaktadır. Çocukların halk oyunları faaliyetlerini gerçekleştirir iken sürekli olarak aynı figürleri tekrar ettiği 40 dakika boyunca çocukların derse zorla katıldıkları, ilgilerinin dağınık olduğu, sınıf yönetimi ve liderin otorite eksikliğinden kaynaklanan sebeplerden dolayı gösteri odaklı ve sürekli dönem boyunca aynı hareketlerin gösterildiği, çocukların ne öğrendiklerini bilmediği, usta öğretici tarafından çocuklara olumsuz dönüt verilen bir ders olarak gözlemlenmiştir.

Oyunlar öğretilirken düz çizgi, daire, ön, arka gibi en önemli kavramların dersin en başında öğretilmesi gerekirken çocuklar bu kavramlardan habersiz şekilde sağını solunu öğrenmeden figürleri yapmaya çalışmaktadırlar. Bunun yanında ritmik sayı saymak en basit 1,2,3,4 diye artarda eşit şekilde sayamayan çocuklar ile dans eğitimi yapılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca ritim çalgısı örneğin davul ile figürlerin öğretilmediği yetersiz kalmakta, ses sistemi ile müziklerin CD'den kullanıldığı ders ortamı gözlemlenmiştir.

Hangi oyun hangi yöreye aittir olduğu, kostümlerin neden giyilir?... gibi sorulara cevap verilmeksizin, oyunların ritmik yapılarını öğretmeden, türkülerin

sözlerinin açıklanmadığı, oyunun hareketlerinin neyi ifade ettiği, ne anlama geldiğinin çocuklara aktarılmadığı, kültürel mirasımız olan Türk Halk oyunlarının sadece 23 Nisan gösterisi için okullarda faaliyet olarak yapıldığı ve artık neredeyse unutulmaya başlandığı, aynı yöre oyunlarının öğretildiği figürlerin otantik formdan çok uzak, yine halk oyunları müziklerinin olmazsa olmazı davul ve zurna olmaksızın öğretildiği bir faaliyet olduğu gözlemlenmiştir.

OS yaklaşımları ile halk oyunları öğretimine bir model uygulaması ile MEB'e bağlı Sait Çiftçi İlköğretim okulundaki bir grup öğrenciyle yaptığım uygulamalar sonucunda bazı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu alanda ilk olacak deneysel çalışmanın sonuçları aşağıda maddeler halinde açıklanmıştır.

1) Hikâye anlatımı yöntemi kullanıldığında çocuklar üzerinde kalıcı öğrenme sağlanmıştır. Öğrencilerin kendi fikirlerini özgürce ifade edebildiği, kendilerini oyunun içinde hissettikleri bir öğrenme ortamı sağlanmıştır

2) Materyal kullanımı çocuklarda merak ve ilgi uyandıran OS da kullanılan bir yöntemdir ve öğrenme ortamını eğlenceli hale getirdiği için çocukların öğrenmesine büyük katkı sağlamıştır, istenen hedefe ulaşılmıştır.

3) Doğaçlama: Drama uygulamaları çocukların hayal gücünü kullanmasını ve öğrenmesinin hızlandırdı. Çocuklara verilen farklı roller ile iç dünyalarındaki bazı duyguların ortaya çıkardı. Çocuğun sosyal gelişimine fayda sağlamıştır.

4) Çalgı: Orff çalgılarını tanımak ve çalmayı deneyimlemek psiko-motor gelişimlerini hızlandırdı. Öğrenciler ilk defa bir çalgı çalmayı deneyimlediler.

5) Ritim öğretimi OS yaklaşımları kullanılarak yapıldığı için öğrenme süreci, süreç odaklı sağlanmıştır. Ritmi bedenlerinde hissetmek bedenlerini kullanmayı deneyimlemek ritim duygusunu geliştirmeyi sağlamıştır.

6) Hareket Eğitimi: Oyun kavramı ile öğretildiği için geleneksel yöntemden farklı olarak doğaçlama hareket ile öğretilmiştir. Hayvan taklidi oyunlarda daha kolay öğrenme ortamının oluştuğu belirlenmiştir. Çocukların taklit yeteneklerinin gelişimi gözlemlenmiştir.

6.2. Öneriler

Öneriler; Kültürel mirasımız Türk Halk oyunlarımızın gelecek nesillere ulaştırmak yaymak ve yaşatmak adına yürütülen faaliyetlerin daha kaliteli ve faydalı olması adına yapılması gereken önerilerimi paylaşmak isterim.

Derslerdeki sınıf mevcudunun mümkün olduğunca sınırlı sayıda olması gerekmektedir.

Mekân kullanımı çocuklarla çalışmaya elverişli olmalıdır.

Canlı müzik olmadığı takdirde müzik eğitimi öğretimi istenen düzeyde olmayacaktır.

Ritim öğretilmeden hareket öğretiminin daha zorlayıcı ve zaman açısından daha uzun olduğu fark edilmelidir.

Hareket öğretimi sırasında oyunun ne anlama geldiği yöresi, kıyafeti mutlaka öğrenciye anlatılmalıdır.

Eğitmen mutlaka derslerde asma davul çalmalıdır.

Gösteri odaklı çalışma değil süreç odaklı çalışma yapılmalıdır.

Koreografi öğretimi yapılmadan önce yön kavramları öğretilmelidir.

Oyunların türküleri varsa öğretilmesi çocukların oyunla hareketi bağdaştırması için uygundur.

Oyunlarda kaşık ya da benzeri bir eşlik çalgısı varsa çocuklara öğretilmelidir.

OS yaklaşımları ile Türk Halk oyunları öğretimine bir model önerisi konulu tez de ortaya çıkan verilen doğrultusunda hayvan taklit oyunlardan yola çıkarak oluşturulan modelin tüm halk oyunları öğretmenleri ve usta öğreticilere yeni bir fikir vereceği ve diğer oyunlarında bu şekilde öğretilmesi için de model olacağını belirtmek isterim. Öğrenmeyen çocuk yoktur risk almayan eğitmen, öğretmen vardır.

KAYNAKÇA

- Akarsu, B.** (1984). *Dil ve kültür bağlantısı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Akyıldız, N.** (1981). *Türk halk oyunları*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Alangu, T.** (2020). *Türkiye folkloru el kitabı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- And, M.** (2007). *Oyun ve Bügü Türk kültüründe oyun kavramı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayıncılık .
- Arvida, S.** (1992). *Exploring orff a teacher's guide*. U.S.A: Schott.
- Assmann, J.** (2001). *Kültürel bellek, eski yüksek kültürlerde yazı hatırlama ve politik kimlik*. A. Tekin (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Ataman, S. Y.** (1975). *100 Türk halk oyunu*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ataman, S. Y.** (1987). *Folklor araştırmaları açısından halk oyunlarımıza genel bir bakış ve ateş kültü ilgili oyunlar*. Ankara: Kültür Turizm Bakanlığı.
- Baykurt, Ş.** (1996). *Türkiye'de ilk halk oyunları semineri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bilen, B. Ö.** (2011). *Yaratıcı dans*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Duygulu, M.** (2014). *Türk halk müziği sözlüğü*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Eliade, M.** (1994). *Ebedi dönüş mitos*. Ü. Altuğ (Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Erol, O.** (2010). *Müzikolaj*. İstanbul: Morpa.
- Gazimihal, M. R.** (1991). *Türk halk oyunları kataloğu*. 1.Cilt. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Gookdin, D.** (2004). *Play sing and dance* . ABD: Schott.
- Güven, M.** (2014). Türk halk oyunlarında kartal figürü. *Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 51, 285, 302.
<https://vanlinihathoca.com>
- Huizinga, J.** (2020). *Homo ludens*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Kakıcı, S.** (2015). *Macaristan Balad örnekleriyle türk halk müziği örneklerinin karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kaptan, S. (1989). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri*. Ankara: Bilim Yayınları.

Karabacak, E. (2019). *Halk oyunları eğitiminin 9-16 yaş grubu öğrencilerinin özgüven düzeyleri üzerine etkisinin incelenmesi*. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Karasar, N. (1986). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Bilim Yayınları.

Katja Koçak, O. E. (2005). *Çocuklar için müzik ve hareket eğitimi karamela sepeti*. İstanbul: Morpa Yayınları .

Kocabaş, K. (2017). Bergama’da köy enstitülerini ve halk oyunlarını konuşmak. Şubat 26, 2022 tarihinde <https://www.milasonder.com/yazarlar/prof-dr-kemal-kocabas/bergamada-koy-enstitulerini-ve-halk-oyunlarini-konusmak/1011>.

Konnie, S. (2002). *Accent on orff an introduction approach*. New Jersey: Prentice Hall.

Kotzian, E. Y. (2018). *Orff Schulwerk elementer müzik ve hareket pedagojisinin temelleri*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Kurt, B. (2016). *Ulusun dansı*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Laslo, O. N. (2013). *Türkiye’de orff schulwerk müzik, oyun ve dans üzerine makaleler*. İstanbul: Orff Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi.

Nişancı, İ. (2020, Mayıs 15). *You tube*. İzmem Eğitim Platformu: <https://www.youtube.com/watch?v=rg9vqTIOyUQ> adresinden alınmıştır

Özdemir, M. A. (2002). *Orff çalgıları metodu*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Öztürkmen, A. (2014). *Türkiye’de folklor ve milliyetçilik*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Rachel Darnley, S. H. (2021). *Müzik terapisi*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Saraç, A. G. (2017). *Oyun, dans ve müzik*. NOBEL.

Solomon, Z. S. (2002). *Percussion*. U.S.A: First Edition.

Şenol, A. (2013). *Halk kültürü ve etnografya terimleri sözlüğü*. Ankara: 72 Tasarım Lim. Şti.

Toksoy, A. Ç. (2006). *Orff yaklaşımı çerçevesinde ilköğretim 1. kademesinde müzik ve hareket eğitimine başlangıç için bir model önerisi*. (Doktora Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Toksoy, A. Ç. (2014). *Orff yaklaşımı elementer müzik ve hareket eğitimlerine giriş*. İstanbul: İTÜ Vakfı.

Weikart, S. P. (2006). *Teaching movement and dance*. Six Edition. U.S.A: Highscope.

İnternet Kaynakları

URL-1 <http://muzikaletleri.com.tr>. Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-2

[https://en.wikipedia.org/wiki/Conga#/media/File:Collectie_Nationaal_Museum_van_Wereldculturen_TM-6335-](https://en.wikipedia.org/wiki/Conga#/media/File:Collectie_Nationaal_Museum_van_Wereldculturen_TM-6335-1a_Enkelvellige_tonvormige_buistrom,_onderdeel_van_een_set_Cuba.jpg)

[1a_Enkelvellige_tonvormige_buistrom,_onderdeel_van_een_set_Cuba.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Conga#/media/File:Collectie_Nationaal_Museum_van_Wereldculturen_TM-6335-1a_Enkelvellige_tonvormige_buistrom,_onderdeel_van_een_set_Cuba.jpg) Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-3 <https://turkish.alibaba.com/product-detail/wood-percussion-instrument-rhythm-stick-1768830263.html> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-4 <https://www.ak-ay.net/ahsap-el-kastanyet.html> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-5 https://www.alibaba.com/product-detail/Ritim-Bloklar%C4%B1-ah%C5%9Fap-%C3%A7eki%C3%A7-perk%C3%BCsyon-m%C3%BCzik_1460006526287.html Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-6 <https://www.amazon.com/Studio-49-Alto-Diatonic-Glockenspiel/dp/B00066U30K> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-7 <https://www.calgidukkani.com/opus-wg-2-profesyonel-agac-marakas> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-8 <https://www.do-re.com.tr/jinbao-parmak-zili-jb421#product> Erişim tarihi: 30.11.2011

URL-9 <https://www.do-re.com.tr/nino-nino6gg-abs-12-inch-hand-drum> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-10 <https://www.do-re.com.tr/nino-nino701-cabasa-small> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-11 <https://www.do-re.com.tr/rohema-claves-buche-natur-25mm#product> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-12 <https://www.do-re.com.tr/sonor-global-beat-gs-gb-de-soprano-glockenspiel> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-13 <https://www.imuso.co.uk/itm/sonor-tag19-tenor-alto-glockenspiel> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-14 <https://www.keymusic.com/item/latin-percussion-lp-cp249a-fish-style-guiro/> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-15 <https://www.muzikaletleri.com.tr/bilek-zili-wrb420bl> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-16 <https://www.orffaletleri.com/> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-17 <https://www.senkop.com.tr/urun/meinl-hb100wrb-ahsap-bongo> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-18 <https://www.senkop.com.tr/urun/nino-46-8-tek-sira-zilli-tef> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-19 <https://www.tonalmuzik.com/urun/asma-davul-folklor-davulu-41cm> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-20 <https://www.tonalmuzik.com/urun/mmc-5-1-2-cowbell> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-21 <https://www.westmusic.com/> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-22 <https://www.zuhalmuzik.com/LP-LP424D-Vibra-Slap-II-Metal-Chamber-8820> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-23 <https://www.zuhalmuzik.com/pearl-ecb-23-agogo-bell-7330#gallery> Erişim tarihi: 30.11.2021

URL-24 <https://www.zuhalmuzik.com/REMO-TI-3100-00--10469>

EKLER

EK A: ÖRDEK

EK B: ALİ PAŞA

EK C: TOYULAR

EK D: DERULE

EK A: ÖRDEK

ÖRDEK

BOLU

The musical score for "ÖRDEK" (Duck) is written in 7/4 time and consists of 29 measures. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, often beamed together in groups. The score is divided into eight lines of music. Measure 13 is marked "Ağır" (Heavy). The piece concludes with a double bar line at the end of measure 29.

5

9

13 Ağır

17

21

25

29

EK B: ALİ PAŞA

ALİ PAŞA

KIRKLARELİ

The musical score is written in a single system with ten staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 7/8 time signature. The first measure is a repeat sign. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some measures containing beamed sixteenth notes. The score is divided into measures by vertical bar lines. The first staff ends with a double bar line and repeat dots. The subsequent staves are numbered 5, 9, 13, 17, 21, 25, 29, 33, 37, and 41 at the beginning of each line. The key signature remains one flat throughout. The melody continues with various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The final staff ends with a double bar line.

EK C: TOYCULAR

TOYCULAR

VAN

The musical score for 'TOYCULAR' by VAN is written in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of six staves of music, each containing a measure number at the beginning. The notation includes quarter notes, eighth notes, and sixteenth notes, with some measures featuring beamed sixteenth notes. The score is presented in a clean, black-and-white format.

5

9

13

17

21

25

EK D: DERULE

DERULE

TOPLAM 4 TEKRAR